

Gemeente Reusel - De Mierden

‘Groen op de kaart’

BELEIDSPLAN OPENBAAR GROEN 2022-2031

Eindconcept
15 juli 2021

eco consult gmm

Colofon

Dit document is opgesteld door:

	Eco Consult - Groen, Monitoring & Management BV
	Plesmanstraat 59-32, 3905 KZ Veenendaal
Telefoon:	+3185 3038 627
E-mail:	info@ecoconsult-gmm.nl
Website:	www.ecoconsult-gmm.nl
Projectleider adviesbureau:	Marieke Teunissen
Samenstelling:	Rick Lieverse, Sacha Roering en Marieke Teunissen.
Foto's:	Eco Consult (tenzij anders vermeld bij de foto)

Opdrachtgever:	Gemeente Reusel-De Mierden
Contactpersoon:	Sjoerd Oomens
Datum:	15 juli 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de samensteller en in overleg met de opdrachtgever.
Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Noch de samenstellers, noch de opdrachtgever zijn aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolkomenheden ten gevolge van het gebruik van deze uitgave.

INHOUD

INHOUD **3**

1 INLEIDING **4**
1.1 Aanleiding 4
1.2 Doelen 4
1.3 Afbakening 5
1.4 Status 5
1.5 Proces van participatie 5
1.6 Leeswijzer 6

2 KADERS GROENBELEID **7**
2.1 Wet- en regelgeving 7
2.2 Uitgangspunten overkoepelend gemeentelijk beleid 7
2.3 Relaties met andere beleidsvelden 8

3 GROENVISIE EN -STRUCTUREN **9**

4 BIODIVERSITEIT **12**

5 DUURZAAMHEID EN KLIMAAT **15**

6 SAMEN DOEN IN HET GROEN **17**

7 GROEN-, BOS-, NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER **19**

8 UITVOERINGSPROGRAMMA EN KOSTEN **23**

BIJLAGE I: LIJST VAN PARTICIPANTEN 28

BIJLAGE II: KENGETALLEN GROEN 29

BIJLAGE III: VOORBEELD CROW-KWALITEITSNORMEN 30

BIJLAGE IV: OVERZICHT BEELDBEPALENDE LOCATIES 31

BIJLAGE V: GROENSTRUCTUURKAARTEN EN LEGENDA 33

BIJLAGE VI: KOSTENSPECIFICATIE 44

BIJLAGE VII: PROJECTENOVERZICHT ‘WAT WERKEN WE UIT’ 46

BIJLAGE VIII: UITKOMSTEN ENQUÊTE BEWONERSPANEL 52

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk leggen we vast wat de aanleiding is voor het Beleidsplan openbaar groen voor de gemeente Reusel-De Mierden. We benoemen welke doelen we hiermee nastreven en beschrijven op welk groen het plan betrekking heeft. Ook brengen we in beeld hoe het plan tot stand is gekomen en wie hieraan hebben meegewerkt en/of inbreng hebben geleverd.

1.1 Aanleiding

Gemeente Reusel-De Mierden is bezig met het actualiseren van het groenbeleid. Het uiteindelijke doel is een integraal groenbeleidsplan dat ook kan gaan dienen als onderlegger voor de Omgevingsvisie en het -programma. Hiermee wordt invulling gegeven aan het besluit van de gemeente om voor alle disciplines binnen het Team Ruimtelijk Beheer een gelijksoortig beleidsplan te maken inclusief een bijbehorend beheerplan. De plannen voor wegen, verlichting en verkeer zijn inmiddels gereed en vastgesteld. Vanuit stedelijk water en klimaat staan nog zaken op de planning zoals o.a. het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP).

Het Beleidsplan en Beheerplan openbaar groen (in het vervolg aangeduid als beleidsplan) verwoorden de gemeentelijke groenvisie en beschrijven de kaders voor het gemeentelijk groen en bieden zodoende duidelijkheid over groene vraagstukken aan zowel de samenleving als de eigen interne organisatie.

Beleids- en beheerdeel
Het Beleidsplan openbaar groen bestaat uit een beleids- en beheerdeel. Het beleidsdeel is ter besluitvorming door de Raad, het beheerdeel voor het College. Voor u ligt het beleidsdeel; dit bevat het beleidskader ten behoeve van het beheerdeel.

1.2 Doelen

Het Beleidsplan openbaar groen kent de volgende centrale doelen:

- Het formuleren van een integrale visie, ambities en doelen voor inrichting, gebruik en beheer van het gemeentelijk openbaar groen.
- Het ruimtelijk vertalen en op kaart vastleggen van de visie op het groen.
- Het aanwijzen van het belang, de betekenis en de functies van het groen.
- Het aanduiden van kansen voor versterking en ontwikkeling van de groenstructuur.
- Het vastleggen van het beleid (inclusief bijbehorende middelen) en ruimtelijk-functionele vertrekpunten voor inrichting, beheer en bescherming van groen en bomen. Deze zijn gekoppeld aan actuele thema's – zoals klimaatadaptatie en biodiversiteit – en specifieke vraagstukken in het groen.

1.3 Afbakening

Het nieuwe Beleidsplan openbaar groen omvat de volgende onderdelen:

- Openbaar groen binnen de dorpskernen Hooge Mierde, Hulsel, Lage Mierde en Reusel.
- Openbaar groen in het buitengebied van Reusel-De Mierden inclusief de gemeentelijke bos- en natuurgebieden.

Waar relevant is ook het groen van andere terreinbeheerders en particuliere eigenaren benoemd en/of op kaart weergegeven.

1.4 Status

Het Beleidsplan openbaar groen vormt de 'paraplu' voor het groenbeleid in de volledige breedte. De kaders voor de verschillende groene sectoren (in de kernen, landschap, bos- en natuurterreinen) zijn hierin opgenomen en wanneer relevant wordt aangehaakt/verwezen naar bestaande plannen. Definitieve keuzes worden uiteindelijk op het niveau van het bestemmingsplan c.q. omgevingsplan gemaakt, bijvoorbeeld als het gaat om de afweging tussen groen, bouwen en energie.

Het Beleidsplan openbaar groen is sturend en mede richtinggevend voor het bestuurlijk en ambtelijk handelen. Met het vaststellen van het Beleidsplan openbaar groen legt de gemeente het groenbeleid vast.

Zodoende zorgt het plan voor borging van de waarden, functies en ruimtelijke betekenis van groen. Bij weging van verschillende belangen (bv. eventuele uitbreiding bedrijventerrein ten koste van groen) maakt het duidelijk welk gewicht er aan het betreffende groen en/of bomen moet worden toegekend.

Zodra onderdelen van het Beleidsplan openbaar groen worden opgenomen in gemeentelijke regelgeving (bv. Verordening Fysieke Leefomgeving of het Omgevingsplan), zal er sprake zijn van rechtstreekse externe werking[1]. Dit is onder andere het geval bij de groenstructuurkaart waarop de bestaande èn gewenste groene structuren en bijbehorende waarden zijn vastgelegd.

Met dit beleidsplan worden de uitgangspunten, kaders en/of randvoorwaarden voor het nieuwe groenbeleid ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd. Beslissingen met eventuele financiële consequenties (kwaliteitsniveaus, levensduur, vervangingsbudgetten e.d.) zijn opnieuw afgewogen en kunnen zo nodig worden vertaald naar de gemeentelijke begroting.

1.5 Proces van participatie

Voorafgaand aan het opstellen van het Beleidsplan openbaar groen en het inkleuren van de ambities is ruimte geboden voor het meedenken door inwoners, belangenverenigingen/organisaties, dorpsraden, raadsfracties en ambtenaren.

[1] Dat wil zeggen dat op de groenstructuurkaart vastgelegd groen behalve een beleidsmatige ook een juridische status krijgt.

Tijdens verschillende online-bijeenkomsten hebben de in bijlage I genoemde personen en groeperingen in verschillende samenstellingen bijgedragen. Inwoners hebben door het invullen van een enquête via het bestaande bewonerspanel hun mening gegeven en aandachtspunten benoemd.

De belangrijkste uitkomsten van deze bijeenkomsten en de enquête zijn steeds per onderwerp in het betreffende hoofdstuk verwerkt. Voor de resultaten van de enquête per vraag wordt verwezen naar bijlage VIII.

Mede op basis van de opgehaalde gegevens heeft een compacte kerngroep bestaande uit de beleidsmedewerkers van de verschillende teams van de gemeente en de adviseurs van Eco Consult het voorliggende beleidsplan samengesteld. Het concept-plan is tenslotte voor reactie teruggelegd bij de participanten (bijlage I).

1.6 Leeswijzer

Vanaf hoofdstuk 3 kennen de hoofstukken een gelijke opbouw. Als eerste wordt de relevante wet- en regelgeving genoemd. Daarna volgen enkele sfeerfoto's van locaties waar het onderwerp van het hoofdstuk betrekking op heeft. Vervolgens volgt een impressie van hetgeen we hebben opgehaald uit de participatie voor het Beleids- en beheerplan openbaar groen. Aansluitend is dan steeds op kernachtige wijze de gemeentelijke ambitie ten aanzien van het onderwerp verwoord (verder onderbouwd en uitgewerkt in het beheerdeel).

Elk hoofdstuk eindigt met een samenvattende tabel. Deze tabel bevat een overzicht van de beleidsafspraken ('wat spreken we af?') en hoe hieraan handen en voeten te geven ('wat werken we uit?'). Een deel van de uitwerking wordt automatisch ingevuld met het Beheerplan openbaar groen. Andere acties zullen op een passend moment tijdens de looptijd van het beleidsplan opgepakt worden. Een totaaloverzicht van alle beleidsafspraken met bijbehorende acties is opgenomen in bijlage VII.

2 KADERS GROENBELEID

Net als voor de andere kapitaalgoederen van de gemeente als wegen, riolering en verlichting gelden er voor het openbaar groen beleid, wet- en regelgeving waarnaar moet worden gehandeld. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de uitgangspunten vanuit de wettelijke kaders, het provinciaal beleid en overkoepelend gemeentelijk beleid.

2.1 Wet- en regelgeving

Het beheer van openbaar groen vindt plaats binnen de volgende wettelijke kaders en beleid:

- Nieuw Burgerlijk wetboek.
- Wet natuurbescherming.
- Natuur- en biodiversiteitsbeleid provincie Noord-Brabant.
- Water- en natuurbeleid waterschap.
- Omgevingsverordening

2.2 Uitgangspunten overkoepelend gemeentelijk beleid

De Omgevingsvisie (2018), Samen Doen (2016-2020) en de Toekomstvisie Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen (2013) stellen de algemene kaders voor dit groenbeleid. Het gaat om de volgende vertrekpunten:

- Sterker maken van het Kempisch karakter in dorpskernen en buurtschappen met aandacht voor (in standhouden van) laanbeplantingen, cultuurhistorische waarden en inbedding in het landschap[2].
- Versterken van het Natuur Netwerk door middel van geïntegreerd bosbeheer, beekdalontwikkeling en aanleg van verbindingen tussen de bestaande bos- en heidegebieden[2].
- De verschillen tussen de vier landschapstypen (de oude agrarische cultuurlandschappen, de beekdalen, de jonge heideontginningen en de uitgestrekte bossen met heidecomplexen) beter zichtbaar maken[2].
- Stimuleren van een gezonde leefomgeving met ruimte voor groen, bewegen en ontmoeting[2, 3].
- Bij de herinrichting van de openbare ruimte rekening houden met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking[3].
- Uitbreiding van de opvangcapaciteit door infiltratie en verruiming van de beekdalen zijn speerpunten in relatie tot de klimaatopgave[2].

[2] Omgevingsvisie (2018)

[3] Beleidskade Sociaal Domein ‘Samen Doen’ (2016-2020)

- Een robuuste landschappelijke inpassing van locaties met intensieve dierhouderij met aandacht voor ecologie en cultuurhistorie[2].
- Meer en betere groenvoorzieningen zijn wenselijk vanuit het positieve effect op gezondheid[3].
- Herstellen van het Kempisch landschap en versterken van het landelijke karakter[4].

2.3 Relaties met andere beleidsvelden

Het Beleidsplan openbaar groen beschrijft de belangrijkste thema's rondom openbaar groen. Hierbij geldt uiteraard dat 'groen' niet de enige speler is binnen de openbare ruimte. Er zal dus altijd afstemming gezocht moeten worden met de andere beheerdisciplines weg-, water- & rioolbeheer, verlichting en de beleidsvelden sport en recreatie, klimaat, ruimtelijke ordening, economie en sociaal-maatschappelijke diensten. Elke beheerdiscipline en beleidsveld kent zijn eigen vraagstukken en opgaven die vaak in elkaar grijpen. Een integrale aanpak is dus een vereiste. Doel is om zo veel als mogelijk werk-met-werk te maken.

[4] Toekomstvisie Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen (2013)

3 GROENVISIE EN -STRUCTUREN

Relevante plannen en regelgeving: Omgevingsvisie (2018), de Toekomstvisie Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen (2013), Nota Ruimtelijke Kwaliteit – buitengebied (2021).



Oude erfbomen vormen markante groenobjecten en benadrukken het historisch karakter van het oude bebouwingslint (Hoogstraat, Hooge Mierde)



Centraal gelegen schaduwrijke groene 'brink' leent zich uitstekend voor spelen in een groene ambiance (Koolhof, Hulsel)

Wat willen onze inwoners, experts en belangenorganisaties?

- (Ruim) negen op de tien respondenten vindt groen om in te wandelen of fietsen (93%), groen als bijdrage aan de algemene gezondheid (90%), spelen of sporten (87%), voor natuur (85%) en om naar te kijken (85%) (zeer) belangrijk. Driekwart (77%) noemt groen als klimaatbijdrage als (zeer) belangrijk. In mindere mate vindt men groen als afscherming tussen privé en openbaar terrein (60%) en groen om de hond uit te laten (41%) (zeer) belangrijk (bewonersenquête)
- '*Ik denk dat in de toekomst de bewoners van Lage Mierde steeds ouder worden en dan kan het bos een te lange wandeling worden. Het is denk ik daarom belangrijk om groene plekken te behouden en eventueel een bankje neer te zetten. Op het grasveld bij de Naaldakker zouden meer bomen geplant kunnen worden zodat daar een mini-parkje gaat ontstaan. Het dorpsplein mag ook vergroend worden en een aantal parkeerplaatsen mag daarvoor opgeofferd worden*.'
- '*Als inwoner van Reusel ervaar ik dat er 25 jaar geleden overal groen was. Nu is er veel bijgebouwd en verdwijnt er veel groen*' (uit bijeenkomst met de dorpsraden).
- Belangrijk groen 'onaantastbaar' maken is te stellig, wel inzetten op extra beschermen en compenseren wat er verloren gaat (kernteam).

Onze visie op groen

Onze insteek is om het karakter van een '**aantrekkelijk groene, bos- en natuurrijke gemeente**' op duurzame wijze te behouden en verder te versterken. Om dit te bereiken streven we ernaar dat bomen, bos- en natuurgebieden, beken, groengebieden en bermen tezamen een robuust groen raamwerk vormen dat:

- Ervoor zorgt dat alle belangrijke groengebieden – binnen en buiten de kom – onderling verbonden zijn.
- Doordringt tot in de 'haarvaten' van de dorpen.
- Zorgt voor een groene, aantrekkelijke leefomgeving die uitnodigt voor ontspannende activiteiten en spontane ontmoetingen met gelegenheid voor Samen Doen.
- Ruimte en verbindingsmogelijkheden biedt voor een variatie aan gebiedseigen planten en dieren.
- Zorgt voor het opvangen en vasthouden van regenwater en het bieden van verkoeling bij hoge temperaturen.
- Bijdraagt aan de specifieke identiteit en eigen (groen)karakter van de dorpen en landschappelijke deelgebieden.
- Vakkundig onderhouden wordt met de focus op gezond, vitaal en duurzaam groen.

Wat spreken we af?

3. Groenstructuren	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
1. De groenstructuren worden gekoesterd, kennen een duurzame inrichting en krijgen prioriteit vanuit beheer en onderhoud.	**a.** Beleidsplan openbaar groen en groenstructuurkaarten (zie separate kaartbijlagen). **b.** Verdere detaillering groenstructuurkaarten buitengebied.
2. Structuurgroen is in principe niet inwisselbaar en de nadruk ligt op instandhouding en benutten of creëren van kansen voor versterking en uitbreiding. Kansen voor versterking en uitbreiding zijn op hoofdlijnen aangeduid op de groenstructuurkaarten.	Protocol inpassing bestaand groen en bomen.
3. In geval wegens zwaarwegend maatschappelijk belang structuurgroen of -bomen moeten wijken, vindt compensatie plaats.	Spelregels voor de wijze van compensatie en besteding van gelden bij financiële compensatie.
4. Ruimtelijke ontwikkelingen worden aangegrepen als kansen om de groenstructuren te versterken, uit te breiden of ontbrekende schakels	Uitwerking en kostenraming per idee/voorstel.

3. Groenstructuren	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
te realiseren; hierbij gelden zowel kwantiteits- als kwaliteitsnormen.	
5. Minimaal het huidige groenareaal behouden en de ambitie om dit areaal te vergroten, waarbij het gemeentelijk kengetal van 75 m^2 per woning en 0,6 boom per inwoner geldt als minimum (zie bijlage II).	Notitie toepassing gemeentelijke groennorm, waarin ook de areaalontwikkeling periodiek wordt geëvalueerd
6. Het gemeenschappelijk belang van (structuur) groen weegt in principe zwaarder dan het individueel belang.	Afwegingscriteria ‘lusten en lasten’ van groen (beheerplan).

4 Biodiversiteit

Relevante plannen en regelgeving: Wet natuurbescherming, Natuurbeheerplan Noord-Brabant (2021), Maatregelenkaart biodiversiteit Brabant, Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden (2018), Ecologisch bermbeheerplan Kempengemeenten (i.o.).



Bloeiende berm (Turnhoutseweg, buitengebied)



Wild konijn in het openbaar groen ('t Busseltje, Reusel)

Wat willen onze inwoners, experts en belangenorganisaties?

- Het gemeentelijke groen moet meer ruimte bieden voor biodiversiteit. Ook is het belangrijk om meer bekendheid te geven aan wat de gemeente zoal doet en waarom. In het bosbeheer is hier al meer aandacht voor, maar ontwikkelingen gaan daar veel langzamer (kernteam).
- Het groen mag wel meer insectvriendelijk worden ingericht en beheerd. Er is nu bijvoorbeeld veel te veel kort gras waar weinig is te halen voor insecten (experts).
- Bijna de helft (46%) vindt dat het openbaar groen overal waar mogelijk ingericht en beheerd moet worden voor natuur. Bijna vier op de tien (38%) vindt dat op bepaalde plaatsen in het dorp extra ruimte gemaakt moet worden voor natuur (bewonersenquête).
- *'Wat het buitengebied betreft ... het zou geweldig zijn als de akkerbouwers een strook van hun grond zouden willen inzaaien met een natuurlijk bloem- of kruidenmengsel, bv. aan de straat-kanten'* (bewonersenquête).

Onze ambitie

De verscheidenheid aan inheemse planten en dierensoorten, ook wel biodiversiteit genoemd, gaat wereldwijd sterk achteruit[5]. Er is landelijk veel aandacht voor herstel van biodiversiteit[6]. Gemeente Reusel-De Mierden (h)erkent dit en wil meer inzetten op het herstel van biodiversiteit in het openbaar groen en dit actief uitdragen.

Verhoging van biodiversiteit is daarom een speerpunt in het gemeentelijk groenbeleid en krijgt vanuit het groenbeheer prioriteit. Zowel bij het ontwerp als het beheer van bos- en natuurgebieden, landschappelijke elementen en het groen en de speelplekken in de dorpskernen worden de mogelijkheden voor verhogen van de biodiversiteit benut.

Wat spreken af?

4. Biodiversiteit	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
1. Biodiversiteit krijgt meer prioriteit bij inrichting en beheer van groen en civiele en woningbouwprojecten. We leggen het accent op het creëren van goede leefomstandigheden voor insecten (o.a. vlinders en bijen) en vogels en meer variatie in soorten beplanting waarmee gelijktijdig een brede basis wordt gelegd met geschikte habitats voor veel andere soorten.	**a.** Handreiking voor en voorbeelden van ontwerpen inclusief bijbehorend beheer voor insecten en vogels. **b.** Implementatie handreiking in ontwerp- en beheerprocessen. **c.** Voorlichting aan inwoners over activiteiten van de gemeente over biodiversiteit. **d.** Inbrengen van eisen en wensen voor groen- en natuurinclusief bouwen bij RO en vergunningverlening (VTH).
2. We realiseren, aansluitend aan het Natuurnetwerk Brabant, een aaneengesloten lokaal natuurnetwerk van groene kerngebieden en verbindingszones waar inrichting en beheer zich expliciet richten op behoud, versterking en ontwikkeling van natuurwaarden.	**a.** Realisatie voorgestelde locaties voor ecologisch groen en ecologische structuren (zie separate kaartbijlagen). **b.** Beheeradvies voor aangeduide kansrijke locaties en ecologische structuren inclusief ecologisch werkprotocol.
3. Het in kaart brengen van de beschermde soorten binnen het openbaar groen in de dorpskernen en van de landschappelijke elementen. In de bos- en	**a.** Monitoringsplan van beschermde en Rode Lijst soorten (focus op vogels met vaste nesten, boombewonende vleer-

[5] Zie indicatoren biodiversiteit CLO
[6] Zie onder andere https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl

4. Biodiversiteit	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
natuurgebieden is voorzien in monitoring via provincie. Het is een wettelijke taak om lokale populaties beschermde soorten minimaal in stand te houden.	muizen, vlinders en insecten met waardplanten in openbaar groen, vaatplanten). **b.** Op basis daarvan besluiten of inzetten van een gedragscode meerwaarde heeft en of aanpassing van beheer noodzakelijk is. **c.** Uitvoeren monitoring op basis van monitoringsplan.
4. Zandwegen en bijbehorende bermen behouden en ontwikkelen (koesteren) vanwege hun cultuurhistorische, landschappelijke, recreatieve en ecologische waarden.	Beleid en aanpak beheer van zandwegen en bijbehorende bermen.
5. Meer natuurlijke speelplekken realiseren als middel om natuurbeleving dichtbij huis te realiseren in combinatie met verhoging biodiversiteit	Speelplan met (meer) ruimte voor natuurlijk spelen (primaat team MO).

5 DUURZAAMHEID EN KLIMAAT

Relevante plannen en regelgeving: Klimaatwet, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, gemeentelijke klimaatstresstest.



Opvang van water in het groen is meer dan alleen het invullen van de 'retentiefunctie': het draagt bij aan biodiversiteit, zorgt voor speelaanleidingen en maakt het groen in de wijk afwisselender en aantrekkelijker (Speelman, Reusel)



Door bomenkronen overhuifde straten vormen tijdens periodes van hitte aangename 'koelte-eilanden' (Het Leen, Hooge Mierde)

Wat willen onze inwoners, experts en belangenorganisaties?

- Er is extra groen nodig, zeker op plekken waar behoefte is aan extra wateropvang of voor het tegengaan van hittestress op bijvoorbeeld de bedrijventerreinen (kernteam).
- Groen kan veel beter - dan nu het geval is – benut worden voor klimaatadaptatie. Daarbij vooral inzetten op de specifieke kwaliteiten die groen hiervoor biedt. Het gaat dan niet alleen om extra vierkante meters groen, maar ook kwalitatief hoogwaardig groen (kernteam).
- Bijna negen op de tien (85%) vindt dat groen een geschikt middel is om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen, zoals pieken bij wateroverlast (87%). Om de vergroening in de praktijk te brengen, vindt drie kwart (76%) dat alle overbodige verhardingen mogen worden omgevormd naar groen. Zeven op de tien (69%) vindt dat extra bomen geplant moeten worden om de dorpen koel te houden (bewonersenquête).

Onze ambitie

Als gevolg van de mondiale opwarming is het klimaat aan het veranderen. Naar verwachting zal dit in de nabije en verdere toekomst steeds vaker gaan leiden tot hittestress, wateroverlast en periodes van droogte. Duurzaam behoud, versterking en ontwikkeling van groen zien wij hierbij als één van de belangrijkste manieren om hierop te anticiperen. Ons streven is dat de dorpen, gehuchten en buitengebied ruim ingebed zijn in het groen. Hierbij is het belangrijk dat het groen gezond, duurzaam en multifunctioneel inzetbaaris, zodat de gewenste bijdragen op het gebied van verkoeling, schaduwwerking en wateropvang zo goed mogelijk vervuld kunnen worden.

Wat spreken af?

5. Duurzaamheid en klimaat	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
1. Groen beter benutten voor het vasthouden van water (sponswerking, buffer/retentie).	**a.** Extra groen aanbrengen op aangewezen ‘vergroeningslocaties’*. **b.** Inrichting van bestaand groen aanpassen op functie voor opvang en vasthouden regenwater*. **c.** In kaart brengen overbodige verhardingen ten behoeve van gemeentebreed ‘onthardingsplan’*.
2. Inzetten op behoud en herstel van hoofdstructuren als bijdrage aan klimaatadaptieve dorpskernen.	**a.** Uitvoering geven aan voorstellen en kansen zoals aangeduid op de groenstructuurkaarten. **b.** Inventarisatie locaties en routes met noodzaak voor extra schaduw ten behoeve van ‘schaduwplan’*.
3. Inzetten op vergroening bij alle ruimtelijke projecten.	Invoeren ‘vergroeningstoets’.
4. Locaties voor duurzame energieopwekking combineren met het realiseren van groene kansen en opgaven.	Opstellen groene eisen en randvoorwaarden voor nieuw te ontwikkelen duurzame energielocaties*
5. Stimuleren vergroening van schoolpleinen, particuliere tuinen en erven.	Opzetten stimuleringsregeling inclusief subsidie en ondersteuning**

*vanuit groen aanhaken bij gemeentelijk klimaatplan;

** vanuit groen aanhaken bij SamenDoen en klimaatplan

6 SAMEN DOEN IN HET GROEN

Relevante plannen en regelgeving: Omgevingswet, Kadernota burgerparticipatie (2013).



Meewerkende inwoners bij het groenonderhoud maken een hoger netheidsgehalte mogelijk (Beumo, Reusel)



Het beplanten en onderhouden van een boomspiegel is een laagdrempelige manier om de straat op te fleuren

Wat willen onze inwoners, experts en belangenorganisaties?

- Een derde (33%) wil graag meedenken over plannen voor het openbaar groen, drie op de tien (31%) werkt graag een enkele keer mee bij een speciale activiteit in het groen en een kleine groep (5%) is bereid om op regelmatige basis mee te werken in het onderhoud. Daar staat tegenover dat een relatief grote groep (28%) aangeeft niet persé betrokken te hoeven worden bij planvorming, aanleg of onderhoud van het groen (bewonersenquête)
- '*Laat mij de perkjes rond ons huis zelf met bloemen inzaaien, of we doen het samen met de buurt' 'Laat de buurt via de buurtvereniging zelf ideeën aandragen en maak ze deelgenoot in de oplossing of betrek ze bij de uitvoering*' (bewonersenquête)
- Voor wat betreft meedenken bij plannen en eenmalige uitvoeringsacties gebeurt er al het nodige; echter heldere kaders en duidelijke spelregels worden gemist (kernteam)

Onze ambitie

Wij hechten veel belang aan het betrekken van onze inwoners en ondernemers bij het maken van plannen en het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Wij willen ruimte bieden aan groene initiatieven uit de samenleving en vrijwillige inzet om deze te realiseren. Dit maakt niet alleen dat er een 'plus' op de inrichting en het onderhoud van het groen gezet kan worden, maar ook dat inwoners en ondernemers hun betrokkenheid en invloed op hun leefomgeving kunnen vergroten. Tevens biedt het kansen om het gebruik van het groen verder te stimuleren (bv. groen ommetje, buurtmoestuin).

Wat spreken af?

6. Samen doen in het groen

Wat spreken we af?	Wat werken we uit?
1. Bij herinrichting van het groen op buurtniveau worden omwonenden/belanghebbenden vanaf planfase betrokken.	Onderzoek naar mogelijkheid voor opzetten gemeentebreed digitaal platform voor bewonersparticipatie *.
2. Inwoners en georganiseerde groepen kunnen hun groene initiatieven of ideeën aanmelden bij de gemeente voor ondersteuning en/of subsidie.	Opzetten jaarlijks stimuleringsplan met subsidies en/of ambtelijke ondersteuning voor het ten uitvoer brengen van initiatieven*.
3. Inwoners kunnen meewerken in het onderhoud van het groen om te zorgen voor een 'plus' op het onderhoud. De inrichting van het groen blijft in stand.	Opstellen van spelregels voor het meewerken in het groen en hier budget tegenoverstellen.
4. Inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen kunnen gemeentelijk groen adopteren. De inrichting van het groen kan/mag wijzigen en een overeenkomst is noodzakelijk.	Opstellen spelregels voor adoptie van openbaar groen inclusief de mogelijkheid voor parkmanagement.
5. Aankoop van woonomgevingsgroen ten behoeve van tuinuitbreiding is onder voorwaarden mogelijk.	Kader grondverkopen opnieuw vaststellen (via nota grondbeleid).

*vanuit groen aanhaken op SamenDoen

7 GROEN-, BOS-, NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

Relevante plannen en regelgeving: Nota Ruimtelijke kwaliteit (2021), Landelijke lijst Monumentale bomen; Algemene Plaatselijke Verordening-afdeling Bewaren houtopstanden, Handboek Openbare Ruimte.



Recent aangeplante bomen met ruime, duurzame groeiplaatsen zodat hier in de toekomst een laanbeplanting van allure kan ontstaan ter markering van de oude invalsweg (Kruisstraat, Reusel)



Korte rij monumentale linden als historische erfbeplanting van de voormalige boerderij (Kendersekker, Reusel)

Wat willen onze inwoners, experts en belangenorganisaties?

- Bijna de helft (47%) van de respondenten vindt het onderhoudsniveau van het groen te laag en vindt dat het hoger en/of anders moet. Vier op de tien (42%) vindt dat het onderhoudsniveau prima voldoet (enquête)
- Zes op de tien (59%) vindt dat beperkt rendementsverlies van zonnepanelen geen aanleiding is voor de kap van een waardevolle boom (enquête)
- We moeten kunnen genieten van hetgeen we als gemeenschap in bezit hebben. Dit stelt wel eisen aan het beheer en onderhoud én het juiste gebruik. Dus ook toezicht houden en handhaven als we eisen en richtlijnen stellen aan het gebruik (dorpsraad)
- '*Te grote bomen m.n. in centrum geven te veel overlast, sterke wortelgroei, zodat wandelpaden onbegaanbaar worden. Ze staan te dicht bij de huizen, dus schaduw op zonnepanelen*' (enquête)
- '*We zouden veel bewuster bomen moeten planten die (weer) geschiedenis mogen maken. Zoals bijvoorbeeld toen in de ontginningstijd lanen werden aangeplant*' (expertgroep)

Onze ambitie

De plantsoenen, bomen, bossen, natuurgebieden, landschapselementen en bermen vormen het groene kapitaal van onze gemeente waaraan we tal van functies en waarden toekennen. Dit groen is onmisbaar voor een prettige en gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant, zowel nu als in de toekomst. Het groen kan deze functies allen langdurig vervullen door het groen kwaliteitsgericht, vakkundig en kostenefficiënt te beheren, vervangingen en renovaties tijdig en accuraat uit te voeren en overlast te voorkomen of te beperken.

Voor het groen in de **kernen** geldt hierbij de in de loop der jaren ontstane streekeigen aanpak volgens het 'Kempisch concept'[7] als vertrekpunt.

Wij beschouwen **bomen** als de belangrijkste groenelementen in de openbare ruimte en dragers van de aangewezen groenstructuren waarbij ze tevens uiteenlopende functies vervullen of waarden vertegenwoordigen. Om te zorgen dat bomen nu en in de toekomst optimaal kunnen functioneren, zetten wij primair in op het behouden en creëren van **goede groeiplaatsen** en een planmatige aanpak van het **boombeheer** zodat jonge bomen kunnen uitgroeien tot waardevolle volwassen exemplaren en volwassen bomen voor lange tijd duurzaam kunnen functioneren. Tot slot koesteren wij de (toekomstig) monumentale bomen door hieraan vanuit het beheer extra aandacht te geven en de bescherming te borgen.

Multidisciplinaire strategie nodig

Het al of niet oplossen van bestaande knelpunten en/of tijdig inspelen op verwachte ontwikkelingen ten aanzien van klimaatverandering (weersextremen), (grond)waterhuishouding (te droog/te nat) en bodem (verzuring) vragen de komende planperiode de hoogste aandacht en zijn in de basis bepalend voor het al of niet behalen van de hiervoor genoemde ambities voor groen in het algemeen en de bos- en natuurterreinen in het bijzonder. De aanpak van deze problematiek overstijgt echter de reikwijdte van het gemeentelijke groenbeleid en vraagt om een multidisciplinaire en overkoepelende strategie.

Voor wat betreft de **bossen, natuurterreinen en kleine landschapselementen** streven we naar een multifunctionele invulling waarbij natuur, recreatie en houtproductie (bossen) leidend zijn. We zetten in op het creëren van de juiste randvoorwaarden voor natuurherstel en brengen versterkingen aan waar

[7] Het '**Kempisch concept'** houdt in een veelvuldig gebruik van hagen en/of als blokhaag gesnoeide beplantingsvakken als straatbegeleidende beplantingen, veelal met hierin geplaatste aaneengesloten bomenrijen of als omzoming van grotere gazons. Dit geeft een rustig ogend, samenhangend beplantingsbeeld met een nette uitstraling dat gelijktijdig op een efficiënte, hoofdzakelijk machinale wijze te onderhouden is. Deze aanpak is in aanvang door gemeente Bladel samen met KempenPlus ontwikkeld en vervolgens ook in de andere Kempengemeenten geïntroduceerd.

nodig. De bossen worden op basis van de beproefde methode **geïntegreerd bosbeheer**[8] ontwikkeld naar gevarieerde eenheden met een steeds verder toenemende natuurkwaliteit en zones voor recreatie.

Wat spreken af?

7. Groen-, bos-, natuur- en landschapsbeheer	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
1. Inzetten op kwaliteitsgestuurd onderhoud met per gebiedstype een bijbehorend kwaliteitsniveau.	**a.** Zoneringskaart met kwaliteitsniveaus (CROW) voor de gehele gemeente inclusief lijst met beeldbepalende locaties (beheerplan). **b.** Monitoringsplan voor bestekstoezicht en terugkoppeling naar het beleid. **c.** Training kwaliteitsgestuurd werken voor medewerkers en onderhoudspartijen. **d.** Systematische monitoring onderhoudskwaliteit (besteksmeting en beleidsschouw).
2. Koesteren en doorontwikkelen van het 'Kempisch concept'.	Opstellen programma van eisen voor ontwerp en inrichting van groenvoorzieningen in de dorpskernen.
3. Beeldbepalende (groen)locaties (bijlage IV) krijgen een kwaliteitsimpuls zowel qua inrichting als onderhoudsniveau.	**a.** Verbetering inrichtingskwaliteit van de beeldbepalende locaties (plan incl. uitvoering) **b.** Verhoging onderhoudskwaliteit beeldbepalende locaties (van B naar A)
4. Op structurele basis investeren in renovatie, vervanging en versterking en/of uitbreiding van de groenvoorzieningen.	Kostenraming regulier onderhoud, afschrijving en investeringen (zie H8).
5. Speciale aandacht voor bomen als belangrijkste en beeldbepalende groenelementen.	**a.** Inventarisatie en plan van aanpak verbetering groeiplaatsen en vervanging van bomen in de dorpskernen en het buitengebied. **b.** Werkplan snoeien en bestek

[8] De beheermethode **geïntegreerd bosbeheer** is gericht op het samengaan van de functies natuur, recreatie en houtproductie, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van natuurlijke processen. Deze methodiek wordt sinds 2004 toegepast, waarbij onder meer wordt toegewerkt naar meer inheems loofhout, meer variatie en menging, meer oud bos, meer struiken, meer dood hout, goed ontwikkelde bosranden en lage investeringen.

7. Groen-, bos-, natuur- en landschapsbeheer	
Wat spreken we af?	**Wat werken we uit?**
	c. Onderbouwen aanwijzing (toekomstig) monumentale en markante bomen in combinatie met ondersteunend beleid en uitvoeringsmaatregelen. **d.** Actualiseren APV, onderdeel Bewaren houtopstanden en koppelen aan vernieuwde groenbeleid.
6. Planmatige aanpak van overlast als gevolg van groenvoorzieningen.	Criteria voor het wegen van overlast en bepalen uit te voeren maatregelen (beheerplan).
7. Planmatige aanpak van invasieve soorten.	Protocol ten behoeve van het voorkomen, bestrijden en/of beperken van overlastgevende invasieve soorten.
8. Voortzetten beheermethode geïntegreerd bosbeheer en inspelen op recente ontwikkelingen ten aanzien van biodiversiteit, gebruiksdruk en klimaat.	Uitgangspunten voor het beheer van bossen, natuurterreinen en landschapselementen (beheerplan). Specifieke beheer-/werkplannen (Bosgroep en gemeente).

8 UITVOERINGSPROGRAMMA EN KOSTEN

Relevante plannen en regelgeving: Zorgplicht Nieuw Burgerlijk wetboek, Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)[9].



Beplantingsvak met kwaliteitsniveau A: het vak ziet er goed onderhouden uit. Er is weinig onkruid toegestaan (Wilhelminalaan, Reusel)



Beplantingsvak met kwaliteitsniveau B: het vak ziet er redelijk tot matig onderhouden uit. Er is redelijk veel onkruid toegestaan (Maasakker, Hooge Mierde)

Door de bevolkingsgroei, veranderende leefwijze, bouw van woningen en bedrijven en ontwikkelingen op het gebied van het klimaat is onze blik op groen veranderd. Buiten kunnen bewegen, elkaar ontmoeten, frisse lucht inademen, gezond en prettig voelen, droge voeten houden en warmte of verkoeling kunnen opzoeken. Groen kan dit allemaal leveren en meer! Groen is dus een effectieve en efficiënte manier om in één keer vele maatschappelijk gewenste functies te vervullen! **Groen is dus 7 en meer halen en 1 betalen**.

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de opbouw van de kosten van het groenonderhoud op basis van de in de vorige hoofdstukken genoemde ambities en beleidslijnen en de kosten voor de uitvoering van dit plan. Per onderwerp zijn aan het eind steeds de begrote kosten vermeld.

Regulier onderhoud

Het regulier onderhoud (exploitatiebudgetten) bestaat uit het verzorgend en technisch onderhoud van het groen binnen en buiten de kom. Door het verzorgend en technisch onderhoud op de juiste wijze en volledig uit te voeren, kunnen de groenvoorzieningen duurzaam in stand blijven volgens het de afgesproken onderhoudskwaliteit. De afgelopen jaren is echter met name op het openbaar groen bezuinigd

[9] https://wetten.overheid.nl/BWBR0014606/2019-07-01

en zijn investeringen achterwege gebleven, waardoor momenteel op diverse locaties zowel de technische staat als de verzorgingsgraad niet meer voldoen.

Er wordt gewerkt op basis van een zonering in onderhoudskwaliteiten volgens CROW-kwaliteitsnomen. Zie bijlage III voor enkele voorbeelden ervan.

A+	A	B	C	D
Zeer goed Nagenoeg onge-schonden	**Goed** Mooi en comfortabel	**Voldoende** Functioneel	**Matig** Onrustig beeld, enige hinder	**Slecht** Functieverlies en Kapitaalvernietiging

Differentiatie van de onderhoudskwaliteit naar gebiedstype leidt tot het volgende kwaliteitsprofiel:

- Centra: **A**
- *(optioneel)* Beeldbepalende locaties: **A**
- Hoofdwegen en woongebied: **B**
- Bedrijventerreinen en buitengebied: **C**

Deze niveaus hebben alleen betrekking op het onderhoud. Als de inrichting daar niet op is afgestemd, dan is de gewenste onderhoudskwaliteit niet of alleen met extra inspanningen te bereiken. Op diverse locaties in de gemeente is de inrichtingskwaliteit niet meer op orde met als gevolg dat de afgesproken onderhoudskwaliteit niet meer wordt bereikt.

In de afgelopen jaren is er gewerkt onder de noemer ‘sober en genuanceerd’. Zo is het aantal knipbeurten van bepaalde hagen teruggebracht naar slechts 1 keer per jaar, hetgeen in de praktijk op tal van locaties tot klachten leidt en/of zorgt voor onveilige situaties[10]. Ook het kantensteken langs grasvelden is teruggebracht tot 1 keer per jaar, waardoor het gras verder over de verharding groeit. Dit heeft een negatieve invloed op het netheidsbeeld en beheerbaarheid. Ook vanuit het participatietraject is dit duidelijk naar voren gekomen. Met dit beleidsplan willen we daarom op basis van een **heldere, meetbare en eenduidige doorgevoerde onderhoudskwaliteit** (conform A- B- en C-CROW-kwaliteit) werken en op basis daarvan afspraken met uitvoerende partijen maken.

De kosten van het duurzaam in stand houden van bovengenoemde kwaliteitsprofiel zijn geraamd op **€ 830.000 per jaar**[11] (zie bijlage VI).

Binnen het Groenplan 2020-2024 waren de kosten geraamd op € 830.000 inclusief diverse bezuinigingen. Desondanks verwachten wij dat we de oorspronkelijk begrote kosten kunnen verlagen door:

[10] Op een aantal locaties (zoals rondom scholen, smallere voet- of fietspaden of oversteekplaatsen) leidt de verlaagde knipfrequentie tot te smalle doorgangen (o.a. voor mindervaliden) of beperken het uitzicht (o.a. voor overstekende kinderen).

[11] Het betreft kosten exclusief de ureninzet van eigen personeel, gebaseerd op de doorrekening uit het Groenplan 2020-2024.

- Maximaal werk met werk te maken door projecten integraal uit te voeren en te co-financieren met andere (beheer)disciplines.
- Aanbestedingsvoordelen te halen.
- Waar dit technisch en qua veiligheid mogelijk is, levensduurverlengende maatregelen toe te passen.

Dit maakt het maakt tevens mogelijk om de eerder doorgevoerde aanpassingen van het beheer (bv. verlaagde frequenties haagknippen en graskanten steken) vrijwel op te heffen en primair in te zetten op kwaliteitsgericht beheer conform CROW-kwaliteitsniveaus (met minimale nuancering) verwachten wij de kosten te kunnen reduceren. De kosten voor het reguliere onderhoud komen hiermee uit op **€ 720.000 per jaar.**

Groenplan 2020-2024

De achterliggende berekeningen voor het reguliere (groen)onderhoud en de vervangingsinvestering zijn gebaseerd op de doorrekening in het 'Groenplan Reusel-De Mierden 2020 t/m 2024 (Antea). Deze doorrekening is gebaseerd op marktconforme prijzen, onderbouwd door maatregelenpakketten, waarbij is uitgegaan van een landelijke standaard die op onderdelen is aangepast aan de lokale situatie.

Vervanging

Dit betreft het planmatig en grootschalig 'rooien en herplanten' van bomen en plantsoen die zich aan het einde van hun levenscyclus bevinden, waarbij nieuwe keuzes kunnen worden gemaakt voor wat betreft vormgeving en invulling. In het huidige groenbudget wordt echter GEEN rekening gehouden met afschrijvingen van groen of investeringen voor vervangingen. In de praktijk betekent dit dat bij uitval of renovatie er dus geen geld beschikbaar is voor vervangende of nieuwe aanplant. Dit geldt zowel voor het reguliere groenbeheer als integrale herinrichtingsprojecten[12].

Veilig groen op basis van beheerplan

Voor het groen geldt een zorgplicht waarbij het zorgen voor veilige groenvoorzieningen op basis van een beheerplan een wettelijke taak/verantwoording is voor gemeente. Een dergelijk beheerplan dient gebaseerd te zijn op de actuele situatie. Provincies hebben de taak hierop toe te zien (onderhoud kapitaalgoederen provincie Noord-Brabant, zie o.a paragraaf 2.6 over achterstallig onderhoud).

Veel groen in de gemeente is aangelegd in de periode 1950-1980 en raakt hiermee 'op leeftijd'. Dit betekent dat veel groen het einde van zijn levensduur heeft bereikt en toe is aan renovatie. Daar komt

[12] Tot op heden wordt dit pragmatisch opgelost door hiervoor achteraf in de jaarrekening verantwoording af te leggen of apart extra middelen aan te vragen. Het mag duidelijk zijn dat dit begrotingstechnisch ongewenst is en geen structurele oplossing kan zijn. Gemiddeld genomen gaat het in de planperiode 2022-2031 om 2 grotere herinrichtingsprojecten (weg-/rioolreconstructie) waarbij vanuit groen een bijdrage van gemiddeld € 100.000 per project voor de groeninrichting als realistische schatting geldt.

bij dat er – vanwege het ontbreken van een vervangingsbudget – slechts minimaal is geïnvesteerd in vervanging van groen. Dat is buiten zichtbaar aan het worden: er vallen gaten in de beplantingsvakken en steeds meer bomen vallen weg. Uit het veldwerk voor dit beleidsplan blijkt dat anno 2021 vooral cultuurlijke beplantingen (heesters, bodembedekkers, hagen) een afgenomen technische kwaliteit laten zien en renovatie op steeds meer locaties urgent is of op korte termijn zal gaan worden.

Dit maakt dat het van groot belang is om **in de begroting structurele middelen op te nemen voor het vervangen van het groen**. Door dit budget slim in te zetten, kunnen in combinatie hiermee niet alleen de broodnodige inhaalslag voor het op orde brengen van de technisch kwaliteit worden gerealiseerd maar ook een deel van de verbeter- en omvormingsvoorstellen – zoals die naar voren komen uit dit plan en bijbehorende groenstructuurkaarten.

De vervangingskosten zijn berekend op basis van een theoretische afschrijving (areaal vermenigvuldigd met de aanlegkosten gedeeld door de afschrijvingstermijn). Het totaalbedrag voor het groenkapitaal bedraagt afgerond 12,5 miljoen. Uitgaande van een gemiddelde vervangingstermijn van 40 jaar bedragen de **jaarlijkse vervangingskosten € 310.000.** Dit komt overeen met het bedrag in het Groenplan 2020-2024.

Projecten uitvoering Beleidsplan openbaar groen

In de voorgaande hoofdstukken zijn per onderwerp onder de noemer '**wat werken we uit'** diverse thematische acties en projecten benoemd. Sommige hiervan zullen in het beheerplan worden uitgewerkt. Voor andere acties en projecten zal een apart traject gevolgd moeten worden waarvoor extra middelen nodig zijn. Voor een overzicht van alle acties en projecten – inclusief kosten en periode van uitvoering – wordt verwezen naar bijlage VII. Voor de planperiode 2022-2031 zijn de incidentele totale kosten geraamd op € 205.000. Dit betekent dat verspreid over de planperiode jaarlijks een bedrag van **€ 20.500** nodig is om uitvoering te geven aan de thematische acties en projecten van het Beleidsplan openbaar groen. Daarnaast zijn er een aantal projecten zoals monitoring die jaarlijks terugkeren; hier is een bedrag van **€ 70.000** per jaar geraamd. Dit laatste bedrag is inclusief het inhuren van tijdelijke extra formatie om een aantal project uit te kunnen voeren.

Het verhogen van de door samenleving benoemde '**beeldbepalende locaties'** (zie bijlage IV) naar CROW A-niveau vraagt om een verhoging van het reguliere onderhoudsbudget van **€ 75.000 per jaar**.

Tot slot geldt dat de groenstructuurkaart diverse locaties en gebieden aanduidt waar realisatie, versterking en ontwikkeling van het groen gewenst is (bv. doorzetten bomenstructuren, vergroenen van stenige gebieden, omschakeling naar ecologisch groenbeheer, realiseren nieuwe groene verbindingen etc.). Insteek vanuit het Beleidsplan openbaar groen is dat deze groenruimtelijke wensen en ideeën gerealiseerd worden **door slimme combinaties te maken** met te renoveren groen, integrale herinrichtingsplannen, stedelijke in- en uitbreidingen, uitvoering van klimaatplannen, gezamenlijke aanpak met andere partijen

en/of subsidiemogelijkheden. Ook is het uitgangspunt dat het omschakelen naar andere beheermethoden (bv. extensief maaibeheer) of inrichtingen (omvorming van cultuurlijk groen naar natuurlijk groen) binnen de voorgestelde vervangingsinvestering kan plaatsvinden. Verwachting is dan ook dat voor het uitvoeren van de inrichtings- en beheervoorstellen gedurende komende planperiode **geen aanvullende investeringen** nodig zullen zijn.

Samenvattend kostenoverzicht

Kostenpost	Berekende kosten[13]
1. **Regulier groenonderhoud** op onderhoudsniveau A, B en C (met minimale nuancering en exclusief inkomsten bosbeheer[14])	€ 720.000 per jaar
2. **Vervangingsbudget** (gemiddelde afschrijving 40 jaar) Betreft renovatie, vervanging, bijdrage integrale herinrichtingsprojecten, kwaliteitsimpuls beeldbepalende locaties en uitvoering inrichtings- en beheervoorstellen groenstructuur	€ 310.000 per jaar
3. Kosten **uitvoering projecten groenbeleidsplan** als uitvoering van nieuwe beleid (zie projectenlijst, bijlage VII)	Periode 2022-2031
EXTRA INVESTERINGEN	
a. Incidentele kosten (€ 205.000 gespreid over voor 10 jaar)	€ 20.500 per jaar
b. Jaarlijks terugkerende kosten (o.a. monitoring)	€ 70.000 per jaar
c. Meerkosten voor verhogen onderhoudskwaliteit beeldbepalende locaties volgens verzoek in motie RA058	€ 75.000 per jaar

[13] Groenplan 2020-2024
[14] Deze schommelen momenteel zeer sterk en zijn daarom niet genoemd

BIJLAGE I: Lijst van participanten

Tijdens **verschillende online-bijeenkomsten/ enquête** hebben de volgende personen en groeperingen bijgedragen:

- Inwoners door het invullen van **enquête** via het bestaande bewonerspanel.
- **Raadsleden** en **dorpsraden** op 13 april en 5 juli 2021.
- Interne deskundigen in de vorm van een **kerngroep** op 10 maart en 29 juni 2021.
- Externe deskundigen en partners in de vorm van een **expertgroep** op 16 maart en 29 juni 2021.

  Hiervoor waren uitgenodigd en hebben aan overleggen deelgenomen of op stukken gereageerd:
  - Bijenhoudersvereniging St. Ambrosius Reusel
  - Bosgroep Zuid-Nederland
  - Brabants Landschap
  - Gehandicaptenplatform gemeente Reusel-De Mierden
  - Heemkunde Werkgroep Reusel
  - Heemkundegroep De Mierden
  - Natuur- en (weide)vogelvereniging Reusel-De Mierden
  - Ondernemersvereniging Bedrijventerreinen Reusel-De Mierden (OVBRM)
  - Toeristisch Informatie Punt (TIP)
  - Vogelwerkgroep De Kempen
  - Waterschap De Dommel
  - Wildbeheereenheid Reusel-De Mierden (WBE)
  - Winkeliersvereniging

BIJLAGE II: Kengetallen groen

Een nadere toelichting is opgenomen in het groenbeheerplan.

Richtgetal				Gemiddelde Reusel-De Mierden					
Boven	*Gelijk (+/-)*		*Onder*	*Boven*	*Gelijk (+/-)*		*Onder*		
▲	▬		▼	★	★		★		
Openbaar groen								**Bomen**	
	per inwoner (m2)		per woning (m2)	natuurlijk groen (%)		cultuurlijk groen (%)		per inwoner (st)	
Richtgetal									
Landelijk		--		75		--		--	0,5
Internationaal		48		--		--		--	--
Totaal incl buitengebied	▲	**777,95**	▲	**1.762,26**		**97%**		**3%**	▲	**8,96**
Buitengebied	▲	3.727,30	▲	13.957,45		100%		0%	▲	5,85
Hooge Mierde	▼	36,78	▲	83,06	★	33%	★	67%	▲	0,87
Hulsel	▼	31,55	▼	70,38	★	41%	★	59%	▲	0,61
Lage Mierde	▲	49,05	▲	101,94	★	32%	★	68%	▲	1,08
Reusel*	▼	34,35	▼	~~69,12~~	★	37%	★	63%	▬	~~0,56~~
Totaal bebouwde kom	▼	**36,47**	▲	**75,19**		**36%**		**64%**	▲	**0,67**

BIJLAGE III: Voorbeeld CROW-kwaliteitsnormen

Onderhoudskwaliteit B

Kennisplatform CROW heeft sinds 2007 landelijke standaarden voor de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte gedefinieerd en past deze regelmatig aan. Zij onderscheidt 5 niveaus van onderhoud: A+, A, B, C en D. Waarbij A+ voor 'zeer goed' staat, een nagenoeg ongeschonden situatie betreft. Niveau D is een 'slechte staat' en lokt kapitaalsvernietiging uit.

Niveau B staat voor 'voldoende' waarbij de voorzieningen functioneel blijven. Het kwaliteitsniveau kan concreet worden gemaakt aan de hand van beeldmeetlatten voor de verschillende kwaliteitscriteria als onkruidbedekking, overhang (o.a. doorgang en zicht) en kale plekken. Onderstaande afbeelding geeft een voorbeeld van de beeldmeetlat voor onkruid in beplantingen. Voor niveau B betekent dit bijvoorbeeld dat er per 100m^2 30% onkruid mag voorkomen waarvan er minder dan 20 stuks hoger dan 30 cm mogen worden. Niveau D is wegens zijn niet duurzame karakter niet in dit voorbeeld opgenomen.

CROW-kwaliteitsniveaus Onkruid in beplanting			
A+	**A**	**B**	**C**
			
Er is geen onkruid	**Er is weinig onkruid**	**Er is in beperkte mate onkruid**	**Er is redelijk veel onkruid**
Bedekking onkruid 0% per 100m2	Bedekking onkruid ≤20% per 100m2	Bedekking onkruid ≤30% per 100m2	Bedekking onkruid ≤40%per 100m2
Bedekking door resten 0% per 100m2	Bedekking door resten ≤20% per 100m2	Bedekking door resten ≤30% per 100m2	Bedekking door resten ≤40%per 100m2
Aantal hoger dan 30 cm 0 stuks per 100m2	Aantal hoger dan 30 cm ≤10 stuks per 100m2	Aantal hoger dan 30 cm ≤20 stuks per 100m2	Aantal hoger dan 30 cm ≤30 stuks per 100m2

Bron: CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018

BIJLAGE IV: Overzicht beeldbepalende locaties

In de motie van 10 november 2020 (RA20.058) heeft de Raad opgedragen om bij inwoners, buurtverenigingen en dorpsraden te inventariseren welke ideeën zij hebben t.a.v. de relevante beeldbepalende elementen in de ruimtelijke omgeving die bijzondere aandacht behoeven bij groenonderhoud.

In bijlage VIII zijn de enquête-uitslagen opgenomen. Op basis van de beantwoording van de open vragen is er een lijst met straatnamen en locatieaanduidingen ontstaan. Als eerste zijn de locaties opvolgorde van aantal keer dat zij werden genoemd gezet. Vervolgens is gekeken of hier een lijn in te ontdekken viel. Naast de centra, die al veel aandacht krijgen en op een hoger onderhoudsniveau worden onderhouden, werden de doorgaande wegen inclusief rotondes in de bouwde kom als tweede genoemd.

Onderstaande straten en locaties zijn in de gehouden open enquête via het bewonerspanel het meest genoemd als beeldbepalende locaties in de dorpskernen waar een meer aandacht ofwel een hoger onderhoudsniveau als wenselijk wordt gezien. Met het vaststellen van het beleidsplan (inclusief bijbehorend uitvoeringprogramma) is tevens besloten om de onderhoudskwaliteit van het groen op deze locaties te behouden/te verhogen naar kwaliteitsniveau A.

Straat (toe te voegen aan centra)	Aantal keer genoemd in enquête	Huidig	Gewenst
Wilhelminalaan Reusel (5541)	34	B	A
Groeneweg-Boegent Reusel (5541)	16	B	A
Zeegstraat Reusel (5541)	13	B	A
Schoolstraat Reusel (5541)	9	B	A
Kruisstraat Reusel (5541)	8	B	A
Lensheuvel Reusel (5541)	8	B	A
Mierdseweg Reusel (5541)	8	B	A
Kerkstraat Hooge Mierde (5095)	3	B	A
St. Cornelisstraat Hooge Mierde (5095)	3	B	A
Hoogstraat Hooge Mierde (5095)	2	B	A
Draaiboom Lage Mierde (5094)	4	B	A
Kloosterstraat Lage Mierde (5094)	4	B	A
Broekkant Lage Mierde (5094)	3	B	A
Willibrordlaan Hulsel (5096)	5	B	A
TOEGEVOEGD			
De Stad Hooge Mierde	-	B	A
Smidsstraat Hooge Mierde	-	B	A
Hogemierdseweg Lage Mierde	-	B	A
Vloeieind Lage Mierde	-	B	A

Om tot een logische en ruimtelijk samenhangende kwaliteitszonering te komen zijn in aanvulling op bovenstaande lijst een aantal wegen (binnen de bebouwde kom) toegevoegd aan de lijst Beeldbepalende locaties.

In enkele gevallen is uit het oogpunt van een logische en ruimtelijk samenhangende kwaliteitszonering besloten om enkele vaker genoemde locaties niet over te nemen. Dit betreft enkele woonstraten waar blijkbaar momenteel ontevredenheid is over de kwaliteit van het onderhoud, maar die niet aangemerkt kunnen worden als 'beeldbepalende locaties'. Voor deze locaties zal vanuit het regulier/technisch onderhoud gezocht worden naar een oplossing.

BIJLAGE V: Groenstructuurkaarten en legenda

Bij dit beleidsplan behoren de volgende groenstructuurkaarten:

- Reusel
- Hooge Mierde, Hulsel en Lage Mierde
- Buitengebied

De kaarten zijn als losse bijlagen toegevoegd.

De verklarende legenda's bij de kaarten dorpskernen en buitengebied volgen hierna.

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen		
Sfeerbeeld	**Legenda-eenheid**	**Toelichting**
	**Hoofdgroenstructuur** *Foto: parkzone Spelthof (Lage Mierde)*	Groen (incl. bomen) met een structurerende betekenis op dorps-of gemeenteniveau; hoofdzakelijk in eigendom en/of beheer van de gemeente, soms van derden
	**Wijkgroenstructuur** *Foto: Hulsbossen (Hooge Mierde)*	Groen (incl. bomen) met een structurerende betekenis op wijk-of buurtniveau; hoofdzakelijk in eigendom en/of beheer van de gemeente, soms van derden
	**Woonomgevingsgroen** *Foto: Vijverveld (Reusel)*	Groen (incl. bomen) met een ruimtelijke en/of functionele betekenis op buurt- of straatniveau
	**Beekdal – bestaand of te herstellen** *Foto: Raamloop nabij Reuselsedijk (Hulsel)*	Beekloop in lagergelegen beekdalzone al dan niet in karakteristieke ecologisch-landschappelijke setting van (natuurlijk)grasland, plasdraszones en kleinschalige bosjes en andere landschapselementen. Zowel bestaand als wenselijk om te herstellen en verder te ontwikkelen zones

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Water** *Foto: visvijver Molenheide (Reusel)*	Beken, vijvers, vennen, poelen en andere watergangen die tezamen met de groenstructuur een groen-blauw netwerk vormen dat vele functies vervult en een belangrijke ruimtelijke drager
	**Hoofdbomenstructuur - bestaand** *Foto: Willibrordlaan (Hulsel)*	Laan of bomenrij met een structurerende betekenis op dorps- of gemeenteniveau
	**Hoofdbomenstructuur - gewenst** *Foto: Wilhelminalaan (Reusel)*	Gewenste laan of bomenrij als ontbrekende schakel in de hoofdbomenstructuur
	**Wijkbomenstructuur - bestaand** *Foto: Bakkerstraat (Reusel)*	Laan of bomenrij met een structurerende betekenis op wijk- of buurtniveau
	**Wijkbomenstructuur - gewenst** *Foto: Lange Voren (Reusel)*	Gewenste laan of bomenrij als ontbrekende schakel in wijkbomenstructuur

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Verbinding hoofd-groen- of wijkgroen-structuur** *Foto: Voldersakker (Lage Mierde)*	Te versterken of te ontwikkelen groene schakel ten behoeve van een volledig aaneengesloten groenstructuur. De bovenste pijl betreft een verbinding in de hoofdgroenstructuur, de onderste pijl een verbinding in de wijkgroenstructuur
	**Waterstructuur – te herstellen** *Foto: Horstveld (Reusel)*	Te herstellen ontbrekende schakel in de historische waterstructuur als onlosmakend onderdeel van de groenstructuur
	**Zichtlijn** *Foto: Stephanuskerk vanaf Grote Hassel (Lage Mierde)*	Belangrijke – veelal historisch bepaalde - visuele verbinding via of vanuit het groen naar markante gebouwen of locaties
	**Landschappelijk lint** *Foto: Denestraat (Reusel)*	Relict van historische landschappelijke groenstructuur opgenomen in de bebouwde omgeving
	**Recreatieve doorsteek – bestaand of gewenst** *Foto: De Braken (Reusel)*	Bestaande of gewenste – vaak informele – wandel- of fietsverbinding tussen woonomgeving en de groenstructuur
Aangeduide functies		

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Natuurlijk en ecologisch groen – bestaand/gewenst**  *Foto: Speelman (Reusel)*	Groen met een – bestaand of gewenst natuurlijk karakter en/of specifieke ecologische waarden; meestal deel van de (inter)lokale ecologische groenstructuur. Het betreft zowel groen dat deze functie nu al vervult als groen waarvoor dit wenselijk is.
	**Cultuurlijk en parkachtig groen**  *Foto: Deken van der Weepark (Reusel)*	Groen met een – bestaand of gewenst - cultuurlijk/parkachtig karakter. Het betreft hoogwaardig, traditioneel onderhouden en gevarieerd siergroen waarbij esthetische beleving en gebruikswaarden voorop staan.
	**Cultuurhistorisch waardevol groen**  *Foto: Kendersekker (Reusel)*	Groen dat een (cultuur)historische waarde vertegenwoordigt. Het kan dan gaan om een relict van landschappelijk groen (rij oude knotbomen, oude laanbeplanting, erfbeplanting) of groen dat deel uitmaakt van een historische tuin- of parkaanleg. In sommige gevallen overlappend met de legenda-eenheid ‘Landschappelijk lint’ of ‘Markante boom of boomgroep’)
	**Landschappelijk groen**  *Foto: Rijpershoek (Reusel)*	Groen met een – bestaande of gewenste - landschappelijke sfeer door een combinatie van natuurlijk-landschappelijke beplantingsvormen, inheemse soorten en bijbehorend (extensief) beheer. Bijvoorbeeld los uitgroeiende hagen, hoogstamfruitbomen, bloemenweide of knotbomen. Vaak overlappend met de functie ‘natuurlijk en ecologisch groen’ met dit verschil dat de landschappelijke (belevings)waarde centraal staat.
	**Speelgroen**  *Foto: Wijenhof (Hulsel)*	Groene speelplek of speelvoorzieningen ingebed in een groene omgeving

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Sport- en recreatie-groen** ⚽ *Foto: sportpark de Leeuwerik (Hooge Mierde)*	Groen dat primair is aangelegd en wordt onderhouden ten behoeve van sport- en recreatieve activiteiten. Het gaat dan bijvoorbeeld om groene sportcomplexen, en lig- en picknickweides
	**Markante boom of boomgroep** 🔴 *Foto: Draaiboom (Lage Mierde)*	Boom of groep van bomen die vanwege omvang, ouderdom en/of strategische positie beeldbepalend is en zodoende een belangrijk onderdeel vormt binnen de groenstructuur en/of omgeving.
	**Markant object** ★ *Foto: kapel Lindenhof, Kloosterstraat (Lage Mierde)*	Historisch beeldbepalend object als een molen, kerk of ander monumentaal bouwwerk dat vaak een ensemble vormt met het groen en/of via zichtlijnen visueel verbonden met de ruimere omgeving
	**Vergroeningslocatie** 🌡🍃 *Foto: Grotenekker (Reusel)*	Uitermate stenige locatie, gebiedsdeel of buurt waar het om redenen van klimaatadaptatie, leefbaarheid en visueel-ruimtelijke waarde wenselijk is om extra groen en bomen aan te brengen in de openbare ruimte
	**Begraafplaats** ✝ *Foto: begraafplaats Sint Clemenskerk (Hulsel)*	Groen dat deel uitmaakt van de aanleg van een begraafplaats

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – dorpskernen

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Bos** *Foto: bosgebied Zwartven (Hooge Mierde)*	Bosgebied, zowel grotere aaneengesloten bossen als individuele, kleinere bospercelen. Voornamelijk gelegen in het buitengebied maar geregeld ook in of aan de rand van het dorp. Vervullen functies op het gebied van natuur, recreatie en houtproductie.
	**Uitzichtpunt** *Foto: uitzicht vanaf Valkenaar naar het buitengebied (Hooge Mierde)*	Locatie vanaf waar een fraai uitzicht is over aangrenzend karakteristiek landschap
	**Waterretentie – bestaand of gewenst** *Foto: Voldersakker (Lage Mierde)*	Groene of landschappelijke zone die een belangrijke functie heeft of zou kunnen hebben voor het tijdelijk opvangen en/of infiltreren van regenwater tijdens natte perioden

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – buitengebied

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – buitengebied		
Sfeerbeeld	**Legenda-eenheid**	**Toelichting**
	**Bos** *Foto: Turnhoutsche Heide (Lottersestraat)*	Bos variërend van grootschalig aaneengesloten tot kleinschalig geïsoleerd gelegen. De bijbehorende functies zijn vaak een combinatie van ecologisch, landschappelijk, recreatief en houtproductie. Het gaat veelal om naaldhoutbossen en/of gemengde bossen, zowel in eigendom van de gemeente als terreinbeherende instanties of particulieren.
	**Heide** *Foto: Panneven*	Kleine tot grotere heidevelden met verspreidstaande bomen als onderdeel van een groter bos.
	**Kleinschalige natuurontwikkeling** *Foto: Steenoven*	Verspreid in het landschap gelegen kleine natuurobjecten veelal bestaande uit een poel omgeven door een spontane begroeiing van kruidachtigen en bosschages. Bedoeld als ‘stepping stones’ ten behoeve van natuurwaarden en versterking van de landschappelijke kwaliteit
	**Structureel groen - particulier** *Foto: Kuilenrode*	Landschappelijk waardevolle groene enclave binnen buurtschap
	**Gebiedsontwikkeling** *Foto: uitsnede luchtfoto beoogde landgoed ‘Nieuw Molenheide’*	Gebied waar ruimtelijke ontwikkelingen voorzien zijn met een duidelijke landschappelijke impact met kansen voor verbetering van de aanwezige waarden en toevoegen van nieuwe functies.

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – buitengebied

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Patrijzenproject**  *Foto: Raamloop nabij Reuselsedijk (Hulsel)*	Natuur- en landschapsproject gericht op het herstellen en duurzaam instandhouden van een geschikt leefgebied voor de Patrijs (Weidevogelvereniging)
	**Beekdal – bestaand of te herstellen**  *Foto: Raamloop nabij Reuselsedijk (Hulsel)*	Beekloop in lager gelegen beekdalzone al dan niet in karakteristieke ecologisch-landschappelijke setting van (natuurlijk)grasland, plasdraszones en kleinschalige bosjes en andere landschapselementen. Zowel bestaand als wenselijk om te herstellen en verder te ontwikkelen zones
	**Water**  *Foto: visvijver Molenheide (Reusel)*	Beken, vijvers, vennen, poelen en andere watergangen die tezamen met de groenstructuur een groen-blauw netwerk vormen dat vele functies vervult en een belangrijke ruimtelijke drager
	Natuurnetwerk Brabant 	Vanuit provincie aangewezen netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingen
	**Bomenlaan (hoofd- of substructuur) – bestaand of gewenst** 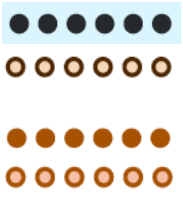 *Foto: Hulselseweg*	Een aan weerszijde met bomen beplante weg volgens een vast, regelmatig patroon, over een langere afstand bestaande uit dezelfde boomsoort van min of meer gelijke leeftijd. Het gaat zowel om bestaande lanen als te versterken of nieuw te ontwikkelen lanen.

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – buitengebied

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Bomenrij (hoofd- of substructuur) – bestaand of gewenst** 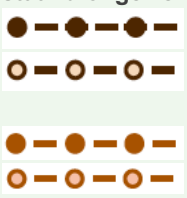 *Foto: Twisseltse baan*	Een aan één zijde met bomen beplante weg volgens een vast, regelmatig patroon, over een langere afstand bestaande uit dezelfde boomsoort van min of meer gelijke leeftijd. Het gaat zowel om bestaande bomenrijen als te versterken of nieuw te ontwikkelen rijen.
	**Wegbegeleidende bomen (hoofd- of substructuur) – bestaand of gewenst** 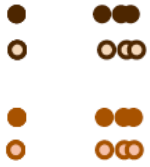 *Foto: Lange dijk*	Een op losse wijze beplante weg met een variatie aan boomsoorten van verschillende leeftijden, soms aangevuld met struiken of korte singels. Het gaat zowel om bestaande boomstructuren als te versterken of nieuw te ontwikkelen structuren.
	**Gewenste verbinding groenstructuur**  *Foto: Hamelendijk*	Te versterken of te ontwikkelen groene schakel tussen bos- en natuurgebied
	**Landschappelijk lint/singel** 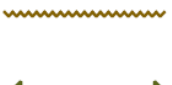 *Foto: Kattenbos*	Landschappelijke groenstructuur bestaande uit aaneengesloten struweel al of niet met bomen. Veelal met belangrijke verbindende functie voor flora en fauna. Het gaat zowel om bestaande (bovenste symbool) als te versterken of nieuw te ontwikkelen (onderste symbool) landschappelijke linten/singels.

LEGENDA GROENSTRUCTUURKAART – buitengebied

Sfeerbeeld	Legenda-eenheid	Toelichting
	**Gewenste ecologische verbindingszone**  *Foto: Burg. Willekenslaan*	Vanuit Natuur Netwerk Brabant aangewezen ecologische verbindingszone al dan niet ten behoeve van specifieke doelsoorten (bv. Gladde slang)
Aangeduide functies – specifiek voor buitengebied (voor overige aanduidingen zie legenda groenstructuurkaart Kernen)		
	**In te passen agrarische bebouwing**  *Foto: Hellaren*	Gebiedsdeel waarin de landschappelijke kwaliteit negatief beïnvloed wordt door beperkt of niet met groen ingepaste agrarische bebouwing. Het aanbrengen van nieuwe bomen en/of singels kan mede ingezet worden voor het versterken van de groenstructuur en/of het leggen van nieuwe verbindingen.
	**Natuurpoort**  *Foto: Burgemeester Willekenslaan*	Centraal gelegen startpunt voor recreatie in bos en natuur van waaruit tal van wandel- en fietsroutes vertrekken voor het verkennen van het gebied. Voorzien van ruime parkeervoorzieningen al dan niet in combinatie met horeca.

BIJLAGE VI: Kostenspecificatie

Arealen en prijzen zijn gebaseerd op het Groenplan 2020-2024 (Antea)

		Hoog	Basis	Laag	AREAAL		KOSTEN			*48 jaar, mediaan 40 jaar*
Beheeronderdeel		*Centrum*	*Woon-gebied*	*Buiten-gebied*	Totaal		Verzorging	Tech. Staat	**Totaal regulier**	Vervanging
Bomen										
Lei/vormboom	st	24	73	-	97		€ 946	€ 4.959	**€ 5.905**	€ 873
Bomen in VH	st	27	1.309	44	1.380		€ 12.233	€ 11.293	**€ 23.526**	€ 12.419
Bomen in BP	st	58	2.863	3.912	6.833		€ -	€ 50.406	**€ 50.406**	€ 61.503
Bomen in GR	st	66	3.242	11.350	14.658		€ 4.330	€ 103.493	**€ 107.823**	€ 131.926
TOTAAL		**175**	**7.487**	**15.306**	**22.968**		**€ 17.509**	**€ 170.151**	**€ 187.660**	**€ 206.721**
Natuurlijke beplanting										
Bosplantsoen	m2	124	61.443	199.005	260.572		€ 16.176	€ 108.330	**€ 124.506**	€ 25.771
Bos	m2	11	1.240	8.690.619	8.691.870		€ 871	€ 61.715	**€ 62.586**	€ -
Houtwal + struweel	m2	-	-	110.789	110.789		€ 261	€ 24.473	**€ 24.734**	€ -
Heide	m2	-	-	370.000	370.000		€ 888	€ 14.060	**€ 14.948**	€ -
TOTAAL		**135**	**62.683**	**9.370.413**	**9.433.231**		**€ 18.196**	**€ 208.578**	**€ 226.774**	**€ 25.771**
Cultuurlijke beplanting										
Heesters/bot rozen	m2	1.652	30.094	1.471	33.217		€ 57.542	€ 26.826	**€ 84.368**	€ 14.041
Bodembed. Heesters	m2	752	7.710	372	8.834		€ 10.619	€ 5.212	**€ 15.831**	€ 5.936
Rozen	m2	96	-	-	96		€ 555	€ 387	**€ 942**	€ 200
Vaste planten	m2	-	153	-	153		€ 77	€ 127	**€ 204**	€ 459
Linthaag	m2	364	11.378	3.158	14.900		€ 29.234	€ 19.229	**€ 48.463**	€ 10.281
Blokhaag	m2	1.104	20.368	1.386	22.858		€ 47.725	€ 32.436	**€ 80.161**	€ 15.772
TOTAAL		**3.968**	**69.703**	**6.387**	**80.058**		**€ 145.752**	**€ 84.217**	**€ 229.969**	**€ 46.689**

		Hoog	Basis	Laag	AREAAL		KOSTEN			*48 jaar, mediaan 40 jaar*
Beheeronderdeel		*Centrum*	*Woon-gebied*	*Buiten-gebied*	Totaal		Verzorging	Tech. Staat	**Totaal regulier**	Vervanging
Gras										
Gazon	m2	3.791	220.264	11.898	235.953		€ 3.990	€ 107.452	**€ 111.442**	€ 6.253
Kruidenrijk gras	m2	-	26.752	499.816	526.568		€ 1.836	€ 38.937	**€ 40.773**	€ 5.582
Berm	m2	63	23.990	642.799	666.852		€ 2.309	€ 21.789	**€ 24.098**	€ 7.069
Ruigte	m2	149	57.842	35.839	93.830		€ 418	€ 3.790	**€ 4.208**	€ -
Wadi	m2	-	16.268	8.216	24.484		€ 291	€ 7.377	**€ 7.668**	€ 4.591
TOTAAL		**4.003**	**345.116**	**1.198.568**	**1.547.687**		**€ 8.844**	**€ 179.345**	**€ 188.189**	**€ 23.495**
EINDTOTAAL							**€ 275.425**	**€ 642.976**	**€ 832.592**	**€ 302.676**

BIJLAGE VII: Projectenoverzicht ‘Wat werken we uit’

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
3.1a	Beleidsplan openbaar groen en groenstructuurkaarten (beleidsplan).	Beleidsplan	2021	**-**	**-**	
3.1b	Verdere detaillering groenstructuurkaarten buitengebied met onder meer landschapselementen, pachtgronden, groenstructuren van de gehuchten, eigendommen TBO's en waterretentie-locaties.	+	va 2026	**€ 7.000**	**-**	
3.1c	Uitwerking kaart buitengebied per landschapstypen (3-4 kaarten met uitwerkingen op maatregelniveau)	+++	2021-2023	**€ 18.000**	**-**	
3.2	Protocol inpassing bestaand groen en bomen.	++	2023-2026	**€ 5.000**	**€ 4.000**	
3.3	Spelregels voor de wijze van compensatie en besteding van gelden bij financiële compensatie (evt. instellen Groenfonds).	++	2023-2026	**€ 6.000**	**€ 4.000**	
3.4	Uitwerking en kostenraming per idee/voorstel voor de 4 kernen.	+	va 2026	**€ 15.000**	**-**	incl veldwerk
3.5	Notitie toepassing gemeentelijke groennorm, waarin ook de areaalontwikkeling periodiek wordt geëvalueerd.	+	va 2026	**€ 5.000**	**€ 2.000**	
3.6	Afwegingscriteria ‘lusten en lasten’ van groen (beheerplan).	Beheerplan	2021	**-**	**-**	

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
4.1a	Handreiking voor en voorbeelden van ontwerpen inclusief bijbehorend beheer voor insecten en vogels.	++	2023-2026	**€ 3.000**	**-**	
4.1b	Implementatie handreiking in ontwerp- en beheerprocessen.	++	2023-2026	**€ 3.000**	**-**	
4.1c	Voorlichting aan inwoners over activiteiten van de gemeente over biodiversiteit.	++	2023-2026	**€ 6.000**	**-**	
4.1d	Eisen en wensen groen- en natuur-inclusief bouwen	++	2023-2026	**€ 5.000**	**-**	
4.2a	Realisatie voorgestelde locaties voor ecologisch groen en ecologische structuren (berekening kan pas na **3.1 en 3.4**).	++	2022-2031	**-**	**€ 4.000**	B.v.k meeliften met andere projecten en vanuit vervangingen
4.2b	Beheeradvies voor aangeduide kansrijke locaties en ecologische structuren inclusief ecologisch werkprotocol.	++	2023-2026	**€ 9.000**	**-**	Per locatie uitwerken (maatregelen of principes toewijzen) (30 locaties); incl veldwerk
4.3a	Monitoringsplan van beschermde en Rode Lijst soorten (focus op vogels met vaste nesten, boombewonende vleermuizen, vlinders en insecten met waardplanten in openbaar groen, vaatplanten).	+++	2021-2023	**€ 7.000**	**-**	
4.3b	Op basis daarvan besluiten of inzetten van een gedragscode meerwaarde heeft en of aanpassing van beheer noodzakelijk is.	+++	2021-2023	**€ 4.000**	**-**	
4.3c	Uitvoeren monitoring flora en fauna op basis van monitoringsplan.	++	2022-2031	**-**	**€ 14.000**	Jaarlijks (ontwikkelaars kunnen meebetalen)

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
4.4	Beleid aanpak beheer zandwegen en bijbehorende bermen.	++	2023-2026	**€ 9.000**	-	
4.5	Speelplan met (meer) ruimte voor natuurlijk spelen (primaat afdeling MO)	++	2023-2026	-	-	Meewerken aan initiatieven vanuit team MO
5.1a	Extra groen aanbrengen op aangewezen ‘vergroeningslocaties’.	++	2022-2031	-	-	Vanuit lopende vervangingsprojecten en klimaat oppakken
5.1b	Inrichting van bestaand groen aanpassen op functie voor opvang en vasthouden regenwater.	++	2022-2031	-	-	Idem
5.1c	In kaart brengen overbodige verhardingen ten behoeve van gemeentebreed ‘onthardingsplan’.	++	2022-2031	-	-	Idem
5.2a	Uitvoering geven aan voorstellen en kansen zoals aangeduid op de groenstructuurkaarten.	++	2022-2031	-	-	Idem
5.2b	Inventarisatie locaties en routes met noodzaak voor extra schaduw ten behoeve van ‘schaduwplan’.	++	2022-2031	-	-	Idem
5.3	Invoeren ‘vergroeningstoets’.	+++	2021	**€ 6.000**	-	
5.4	Opstellen groene eisen en randvoorwaarden voor nieuw te ontwikkelen duurzame energielocaties.	+++	2021-2023	**€ 4.000**	**€ 2.000**	
5.5	Opzetten stimuleringsregeling inclusief subsidie en ondersteuning.	+	va 2026	-	-	Vanuit lopende vervangingsprojecten en klimaat oppakken

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
6.1	Onderzoek naar mogelijkheid voor opzetten gemeentebreed digitaal platform voor bewonersparticipatie.	+++	2021-2023	**€ 2.000**	**-**	excl aanschaf eventuele software
6.2	Opzetten jaarlijks stimuleringsplan met subsidies en/of ambtelijke ondersteuning voor het ten uitvoer brengen van initiatieven.	+++	2021-2023	**-**	**€ 20.000**	excl aanschaf eventuele software
6.3	Opstellen van spelregels voor het meewerken in het groen en hier budget tegenoverstellen.	++	2023-2026	**€ 4.000**	**€ 4.000**	
6.4	Opstellen spelregels voor adoptie van openbaar groen inclusief de mogelijkheid voor parkmanagement.	++	2023-2026	**€ 2.000**	**€ 4.000**	
6.5	Kader grondverkopen opnieuw vaststellen (via nota grondbeleid).	++	2023-2026	**€ 2.000**	**-**	
7.1a	Zoneringskaart met kwaliteitsniveaus (CROW) voor de gehele gemeente inclusief lijst met beeldbepalende locaties	Beheerplan	2021	**-**	**-**	Koppelen aan nieuw onderhoudscontract
7.1b	Monitoringsplan voor bestekstoezicht en terugkoppeling naar het beleid.	+++	2021-2023	**€ 6.000**	**-**	Idem
7.1c	Training kwaliteitsgestuurd werken voor medewerkers en onderhoudspartij.	+++	2021-2023	**€ 7.000**	**-**	Idem
7.1d	Systematische monitoring onderhoudskwaliteit groen (besteksmetingen en beleidsschouw).	++	2022-2031	**-**	**€ 8.000**	2x per jaar meten + beleidsschouw (jaarlijkse kosten)
7.2	Opstellen programma van eisen voor ontwerp en inrichting van groenvoorzieningen in de dorpskernen.	++	2023-2026	**€ 5.000**	**-**	

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
7.3a	Verbetering inrichtingskwaliteit van de beeldbepalende locaties (plan incl uitvoering)	+++	2021-2023	**€ 10.000**	**-**	
7.3b	Meerkosten voor verhogen onderhoudskwaliteit beeldbepalende locaties volgens verzoek in motie RA058	+	Vanaf?		**€ 75.000**	
7.4	Kostenraming regulier onderhoud, afschrijving en investeringen (zie H9).	Beleidsplan	2021	**-**	**-**	
7.5a	Inventarisatie en plan van aanpak verbetering groeiplaatsen en vervanging van bomen in de dorpskernen en het buitengebied.	++	2023-2026	**€ 20.000**	**-**	
7.5b	Werkplan snoeien en bestek		2021	**€ 15.000**	**-**	
7.5c	Onderbouwen aanwijzing (toekomstig) monumentale en markante bomen in combinatie met ondersteunend beleid en uitvoeringsmaatregelen.		2021	**€ 8.000**	**-**	
7.5d	Actualiseren APV, onderdeel Bewaren houtopstanden en koppelen aan vernieuwde groenbeleid.		2021	**€ 4.000**	**-**	
7.6	Criteria voor het wegen van overlast en bepalen uit te voeren maatregelen (beheerplan).	Beheerplan	2021	**-**	**-**	
7.7	Protocol ten behoeve van het voorkomen, bestrijden en/of beperken van overlastgevende invasieve soorten.	+++	2021-2023	**€ 8.000**	**€ 4.000**	
7.8a	Uitgangspunten voor het beheer van bossen, natuurterreinen en landschapselementen (beheerplan).	Beheerplan	2021	**-**	**-**	
7.8b	Specifieke werkplannen (Bosgroep en gemeente).	++	2023-2026	**-**	**-**	Bos, heide, landschap, poelen
	TOTAAL PLANPERIODE			**€ 205.000**	**€ 145.000**	

Nr.	Project of actie	Prioriteit	Jaar van uitvoering	TOTAAL bedrag incidenteel	TOTAAL bedrag jaarlijks terugkerend	Toelichting
	Totaal per prioriteit	+++	2021	€ 33.000	-	
		+++	2021-2023	€ 66.000	€ 26.000	
		++	2023-2026	€ 79.000	€ 16.000	
		++	2022-2031	-	€ 26.000	
		+	va 2026	€ 27.000	€ 2.000	
	SUBTOTAAL			**€ 205.000**	**€ 70.000**	
	Meerkosten voor verhogen onderhoudskwaliteit beeldbepalende locaties volgens verzoek in motie RA058				**€ 75.000**	
	TOTAAL			**€ 205.000**	**€ 145.000**	

BIJLAGE VIII: Uitkomsten enquête bewonerspanel

INWONERSPANEL
REUSEL-DE MIERDEN

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN
PEILING 1 2021

ONDERHOUD OPENBAAR GROEN

Gemeente Reusel-De Mierden
Februari – maart 2021

Colofon

Uitgave: Research 2Evolve
Tesselschadelaan 15A
1217 LG Hilversum
Tel: (035) 623 27 89
info@research2evolve.nl
www.research2evolve.nl

Datum: Februari – maart 2021

Onderzoek: Inwonerspanel Reusel-De Mierden Peiling 1 2021
Onderhoud openbaar groen

Projectnummer: 20210111.02

Opdrachtgever: Gemeente Reusel-De Mierden

Het onderzoek is uitgevoerd door Research 2Evolve. Het marktonderzoeksbureau neemt de richtlijnen van de MOA (Markt Onderzoek Associatie) en ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) in acht. Deze richtlijnen zijn bij Research 2Evolve op te vragen. Research 2Evolve is ISO 27001 gecertificeerd en werkt volgens de AVG en de gedragscode voor Onderzoek en Statistiek.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	**Onderzoeksverantwoording**	**4**
1.1	Inleiding	5
1.2	Uitvoering van het onderzoek	5
1.3	Responsoverzicht	5
1.4	Weging	6
1.5	Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	6
1.6	Steekproefsamenstelling	7
1.7	Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2	**Resultaten**	**8**
2.1	Openbaar groen in de kernen	9
2.2	Bomen, aanplant en beheer	16
2.3	Participatie	18
2.4	Klimaat	19
2.5	Natuur en landschap	20
2.6	Bossen	24

INWONERSPANEL
REUSEL-DE MIERDEN

HOOFDSTUK 1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Onderzoeksverantwoording

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

1.1 Inleiding

In opdracht van gemeente Reusel-De Mierden heeft het onderzoeksbureau Research 2Evolve een onderzoek, over de het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente Reusel-De Mierden, uitgevoerd onder de leden van het inwonerspanel Reusel-De Mierden. Niet-panelleden van de gemeente Reusel-De Mierden hebben tevens de mogelijkheid gekregen om middels de open link de vragenlijst online in te vullen.

Gemeente Reusel-de Mierden gaat dit jaar een nieuw Beleidsplan openbaar groen maken. Dit biedt haar de gelegenheid om belangrijke thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, participatie, bomen, bos- en natuurgebieden en onderhoudskwaliteit opnieuw tegen het licht te houden. Wat gaat er goed? Wat kan of moet er beter? Welke nieuwe projecten gaan we oppakken? De gemeente wil graag horen wat er leeft en waar we aandacht voor moeten hebben vanuit het groenbeleid.

1.2 Uitvoering van het onderzoek

Steekproef	**Inwonerspanel Reusel-De Mierden**
Methode	**Online**
Uitnodiging	**Per e-mail**
Veldwerkperiode	**Vrijdag 19 februari – zondag 7 maart 2021**
Herinnering	**1 keer**

1.3 Responsoverzicht

	N
Bruto steekproef	**630**
Complete vragenlijsten	**386**
Respons	**61%**
Open link	**53**

1.4 Weging

Als de respons afwijkt op de variabelen leeftijd en/of kern, is er een weging toegevoegd, zodat de resultaten een juiste afspiegeling vormen van de werkelijke bevolking. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat. Personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1 waardoor ze minder zwaar mee tellen. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van een niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 gehanteerd.

Op dit moment is het inwonerspanel Reusel-De Mierden nog niet representatief voor de werkelijke bevolking binnen de gemeente. De jongeren t/m 34 jaar zijn ondervertegenwoordigd en panelleden van 50 jaar en ouder zijn oververtegenwoordigd. Ook tussen de kernen zijn er verschillen zichtbaar tussen het panel en de daadwerkelijke verdeling binnen de gemeente. Daarnaast nemen niet alle panelleden deel aan een onderzoek, daarom wordt er niet alleen gekeken naar de verdeling binnen het panel ten opzichte van de gemeente, maar ook naar de verdeling van de netto respons ten opzichte van de daadwerkelijke verdeling. Middels het toevoegen van een weging op leeftijd en kern zijn de resultaten gecorrigeerd, waarmee de invloed van een niet geheel representatieve steekproef wordt verkleind.

1.5 Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Het betrouwbaarheidspercentage geeft de kans aan dat bij herhaling van het onderzoek hetzelfde uit het onderzoek komt. Bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% is er 95% kans bij herhaling dat de antwoorden hetzelfde zullen zijn met andere respondenten binnen de doelgroep.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. De foutmarge is het percentage dat het antwoord kan afwijken van de werkelijkheid. Als de foutmarge 4% is, en 47% van steekproef een bepaald antwoord geeft, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 4% boven of 4% onder deze 47%, dus tussen de 43% en 51% (een lagere foutmarge vereist een grotere steekproef). Een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het aantal respondenten dat heeft deelgenomen (=439) kan met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,6% uitspraken gedaan worden op totaalniveau. Deze marge is kleiner dan de 5% die algemeen geaccepteerd wordt bij (statistisch) kwantitatief onderzoek. De resultaten kunnen niet zondermeer vertaald worden naar de (gemiddelde) mening van de inwoners, maar geven wel een goede indicatie.

1.6 Steekproefsamenstelling

De steekproef is, uitgesplitst naar enkele achtergrondkenmerken, als volgt samengesteld:

	ONGEWOGEN		GEWOGEN	
Leeftijd	**N**	**%**	**N**	**%**
16 t/m 34 jaar	38	8,7	107	24,3
35 t/m 49 jaar	90	20,5	96	21,9
50 t/m 64 jaar	168	38,3	124	28,1
65 jaar en ouder	139	31,7	109	24,8
Onbekend	4	0,9	4	0,9
Kern	**N**	**%**	**N**	**%**
Hooge Mierde (5095)	54	12,3	58	13,2
Hulsel (5096)	28	6,4	27	6,1
Lage Mierde (5094)	78	17,8	62	14,1
Reusel (5541)	279	63,6	293	66,6

Voor deze peiling hebben wij gecontroleerd of er een afwijking is ten opzichte van de werkelijkheid op basis van de variabelen leeftijd en kern.

In dit geval zijn met name de leeftijdsgroep 16 t/m 34 jaar ondervertegenwoordigd en krijgen hier een weegfactor groter dan 1.

De respondenten van 50 jaar en ouder zijn oververtegenwoordigd en krijgen een gewicht kleiner dan 1.

1.7 Leeswijzer

Daar waar de som van de resultaten niet precies op 100% uitkomt, wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen of was meer dan één antwoord toegestaan. Waar in de grafieken ongelijke N-en (aantal respondenten) te zien zijn, wordt dit veroorzaakt door het uitsluiten van de antwoordcategorie ‘geen mening/niet van toepassing’ en/of routing in de vragenlijst. In de rapportage wordt de ongewogen N weergegeven.

Als in de rapportage over verschillen wordt gesproken, betekent dit dat dit statistisch niet aan toeval toe te schrijven is en dus betekenisvol kan zijn. In deze rapportage is gekeken of er (significante) verschillen zijn en zijn de opvallende zaken benoemd.

De open antwoorden worden letterlijk en onbewerkt opgeleverd en indien er opvallende resultaten zijn, worden deze verwerkt in de rapportage.

INWONERSPANEL
REUSEL-DE MIERDEN

HOOFDSTUK 2

RESULTATEN

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Wat vindt u van de huidige variatie binnen het openbaar groen? (N=439)

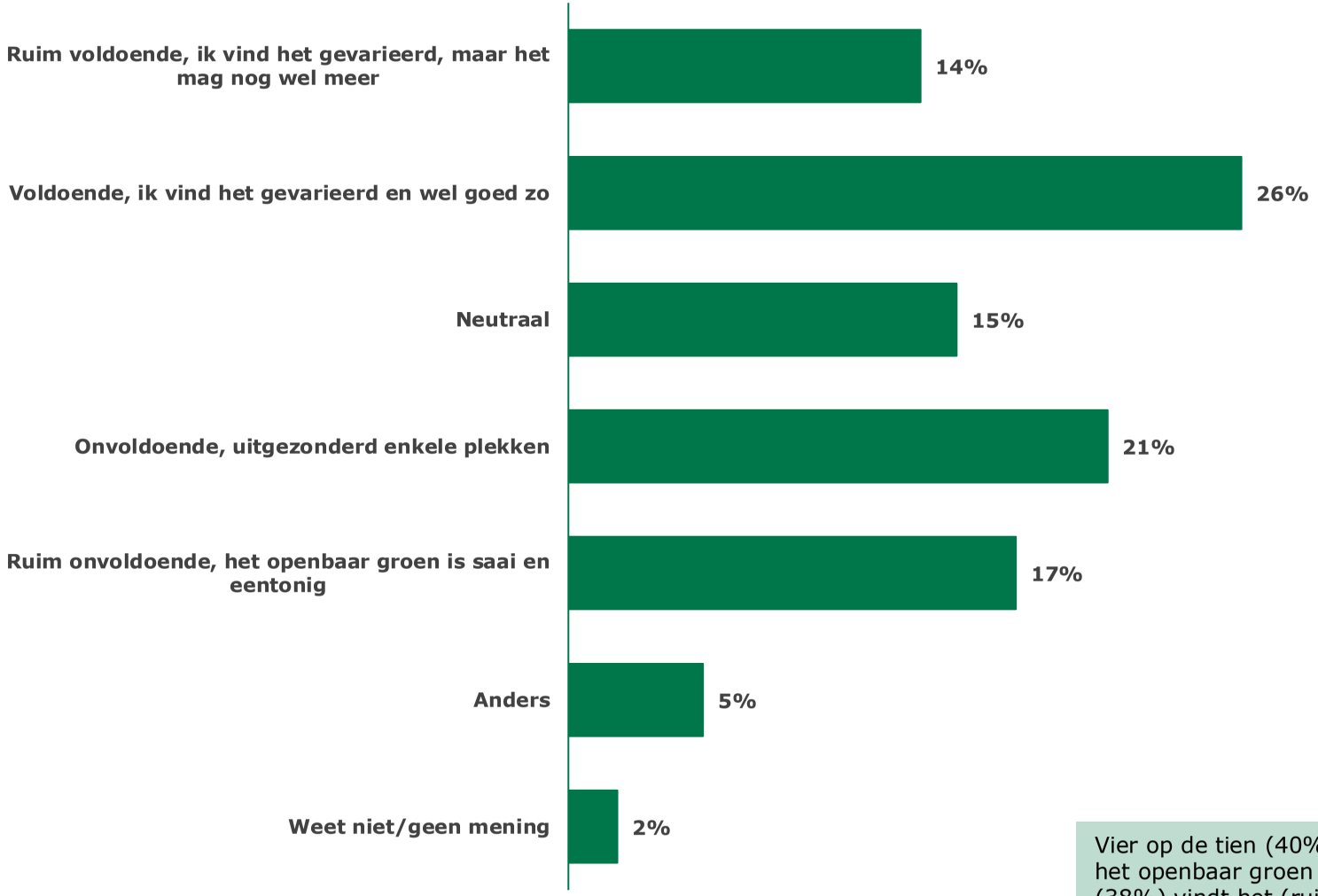

Vier op de tien (40%) respondenten vindt de huidige variatie binnen het openbaar groen (ruim) voldoende. Een nagenoeg gelijk aandeel (38%) vindt het (ruim) onvoldoende.

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Wat vindt u van de algehele kwaliteit van het openbaar groen in de dorpen? (N=439)

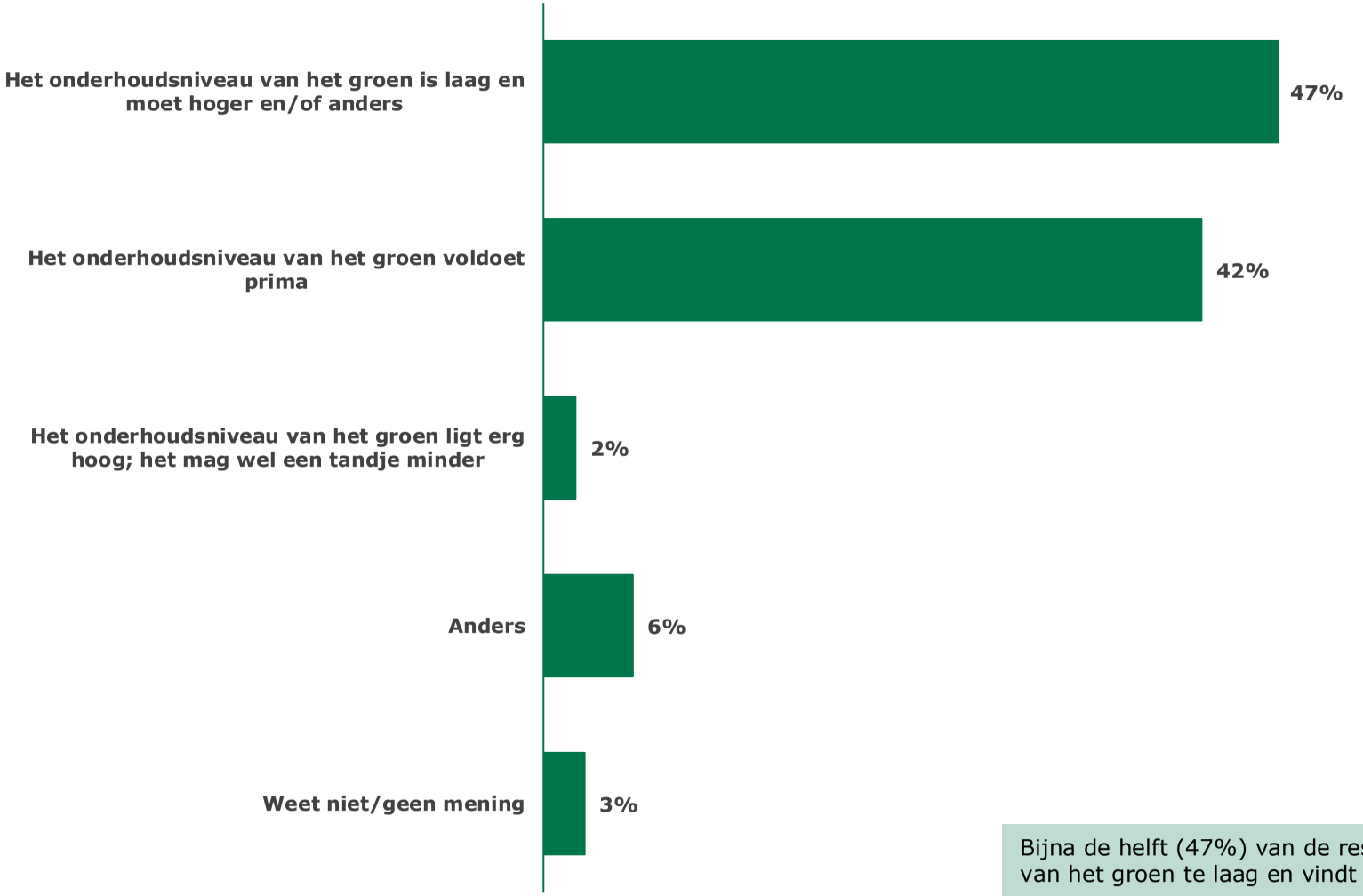

Bijna de helft (47%) van de respondenten vindt het onderhoudsniveau van het groen te laag en vindt dat het hoger en/of anders moet.

Vier op de tien (42%) vindt dat het onderhoudsniveau prima voldoet.

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Welk rapportcijfer geeft u voor de kwaliteit van het huidige openbaar groen, waarbij 1 zeer onvoldoende betekent en 10 uitstekend is? (N=439)

	1 - Zeer onvoldoende	2	3	4	5	6	7	8	9	10 - Uitstekend	Weet niet / geen mening	Gemiddelde
In mijn straat:	7%	5%	6%	9%	14%	17%	23%	14%	2%	2%	0%	5,6
In mijn buurt:	3%	3%	7%	10%	18%	22%	21%	12%	3%	2%	0%	5,8
In mijn dorp:	2%	2%	6%	6%	18%	28%	24%	10%	2%	2%	1%	5,9
In het buitengebied:	3%	1%	6%	8%	12%	19%	20%	14%	6%	2%	7%	6,1

De kwaliteit van het openbaar groen wordt in de straat (5,6) zowel als in de buurt (5,8) en het dorp (5,9) als net voldoende beoordeeld. Het buitengebied krijgt met een 6,1 de hoogste waardering.

Respondenten geven in de open antwoorden ook terug dat zij graag een verbetering zien in het (groen)onderhoud en/of het herstel/ vervanging van plantsoenen.

Let op: weet niet/geen mening is niet meegenomen in het berekenen van het gemiddelde rapportcijfer

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? "Ik vind het goed dat het onderhoudsniveau verschillend is per gebied" (N=434*)

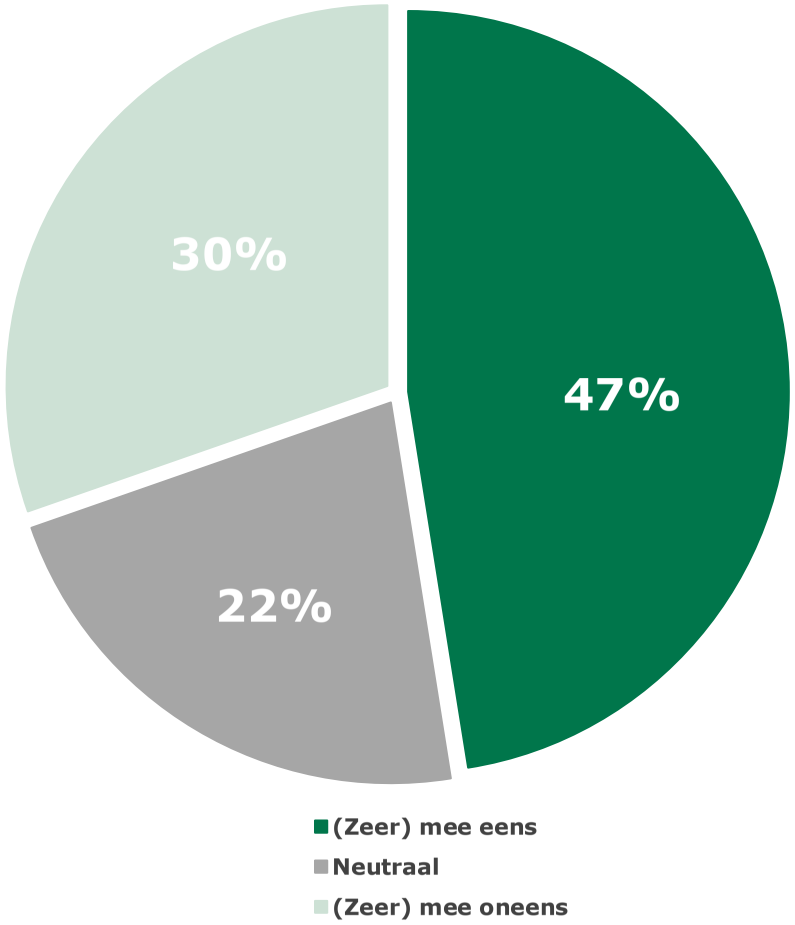

Bijna de helft (47%) van de respondenten vindt het goed dat het onderhoudsniveau verschillend is per gebied.

Drie op de tien (30%) is het hier (zeer) mee oneens en twee op de tien (22%) heeft hier geen uitgesproken mening over en oordeelt neutraal.

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze grafiek

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Zou u voor de onderstaande gebieden willen aangeven wat volgens u het ideale onderhoudsniveau is? (N=439)

	Hoog onderhoudsniveau	Basis onderhoudsniveau	Laag onderhoudsniveau	Weet niet/geen mening
Centrum	68%	27%	3%	2%
Woonwijk	54%	42%	4%	0%
Ontsluitingswegen/hoofdwegen	23%	66%	11%	1%
Park	64%	29%	4%	3%
Bedrijventerrein	6%	52%	36%	5%
Buitengebied	10%	55%	33%	2%
Bos- of natuurgebied	16%	46%	36%	2%

Het merendeel van de respondenten vindt dat het centrum (68%), het park (64%) en de woonwijk (54%) een hoog onderhoudsniveau zouden moeten hebben.

Twee derde vindt dat ontsluitingswegen/hoofdwegen een basis onderhoudsniveau zouden moeten hebben en ruim de helft vindt dit ook voor het buitengebied (55%) en het bedrijventerrein (52%). Bijna de helft (46%) vindt ook dat het bos- of natuurgebied basis onderhoudsniveau moet hebben.

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Op welke beeldbepalende locaties is meer aandacht voor het groen nodig?

	Reusel	Hooge Mierde	Lage Mierde	Hulsel
Totaal genoemd	335 locaties	51 locaties	107 locaties	29 locaties
Uniek genoemd	92 locaties	32 locaties	36 locaties	13 locaties
Top 3 aandacht				
1e	Wihelminalaan	Myrthaplein	Dorpskern	Willibrordlaan
2e	Centrumgebied	Dorpskern	Groenzone Zandhorst	Dorpskern
3e	Doorgaande wegen	Doorgaande wegen	Doorgaande wegen	Doorgaande wegen

Let wel: dit zijn de voorlopige resultaten per dorp, de geselecteerde locaties worden door de gemeente nog in relatie tot de verdere planvorming nader bekeken.

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In hoeverre vindt u onderstaande aspecten van het gemeentelijk groen belangrijk of onbelangrijk?

	N*	(Zeer) belangrijk	Neutraal	(Zeer) onbelangrijk
Groen om naar te kijken	439	85%	13%	2%
Groen om in te spelen of te sporten	437	87%	11%	2%
Groen voor natuur	439	85%	12%	2%
Groen als afscherming tussen privé en openbaar terrein	436	60%	31%	9%
Groen als klimaatbijdrage (bv. schaduw tegen hitte, opvang van water en fijnstof)	437	77%	17%	5%
Groen om de hond uit te laten	425	41%	31%	28%
Groen om in te wandelen of fietsen	438	93%	6%	1%
Groen als bijdrage aan de algemene gezondheid	437	90%	8%	2%

(Ruim) negen op de tien respondenten vinden groen om in te wandelen of fietsen (93%) en groen als bijdrage aan de algemene gezondheid (90%) (zeer) belangrijk. Bijna negen op de tien respondenten vinden groen om in te spelen of sporten (87%), groen voor natuur (85%) en groen om naar te kijken (85%) ook (zeer) belangrijk. Drie kwart (77%) noemt groen als klimaatbijdrage als (zeer) belangrijk.

In mindere mate vindt men groen als afscherming tussen privé en openbaar terrein (60%) en groen om de hond uit te laten (41%) (zeer) belangrijk.

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel

2.1 Resultaten – Openbaar groen in de kernen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

	N*	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Ik kan direct vanuit mijn woning in ieder geval één groen ommetje maken	436	79%	11%	10%
Ik kan vanuit mijn woonomgeving meerdere groene ommetjes maken	436	67%	17%	16%
Het groen in het buitengebied (bos, natuur, bermen) is goed verbonden met het dorpsgroen	430	45%	29%	26%
Er is meer aandacht nodig voor groene ommetjes in en om mijn dorp of woonplek	432	46%	37%	18%

Acht op de tien (79%) geeft aan direct vanuit hun woning in ieder geval één groen ommetje te kunnen maken. Twee derde (67%) geeft aan vanuit hun woonomgeving meerdere groene ommetjes te kunnen maken. Bijna de helft vindt dat er meer aandacht nodig is voor groene ommetjes in en om het dorp of woonplek (46%) en dat het groen in het buitengebied (bos, natuur, bermen) goed verbonden is met het dorpsgroen (45%).

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel

2.2 Resultaten – Bomen, aanplant en beheer

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

	N*	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
De afgelopen jaren is het aantal bomen in mijn woonomgeving afgenomen	414	44%	30%	26%
De bescherming van bomen (gemeente, particulier en anderen) is nu voldoende	415	47%	30%	23%
Beperkt rendementsverlies van zonnepanelen vormt geen aanleiding voor kap van een waardevolle boom	417	59%	23%	18%
De maatschappelijke meerwaarde van behoud van een boom weegt zwaarder dan individueel ervaren overlast hiervan.	426	45%	26%	29%
Er mogen meer bomen geplant worden in mijn dorp	435	75%	17%	8%

Drie kwart (75%) vindt dat er meer bomen geplant mogen worden in hun dorp. Zes op de tien (59%) vindt dat beperkt rendementsverlies van zonnepanelen *geen* aanleiding is voor de kap van een waardevolle boom.

Bijna de helft vindt dat de bescherming van bomen nu voldoende is (47%), de maatschappelijke meerwaarde van behoud van een boom zwaarder weegt dan individueel ervaren overlast hiervan (45%) en dat de afgelopen jaren het aantal bomen in de woonomgeving is afgenomen (44%).

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel

2.2 Resultaten – Bomen, aanplant en beheer

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? De meerwaarde van een groene woonomgeving weegt op tegen de mogelijke 'hinder' van het openbaar groen. (N=434*)

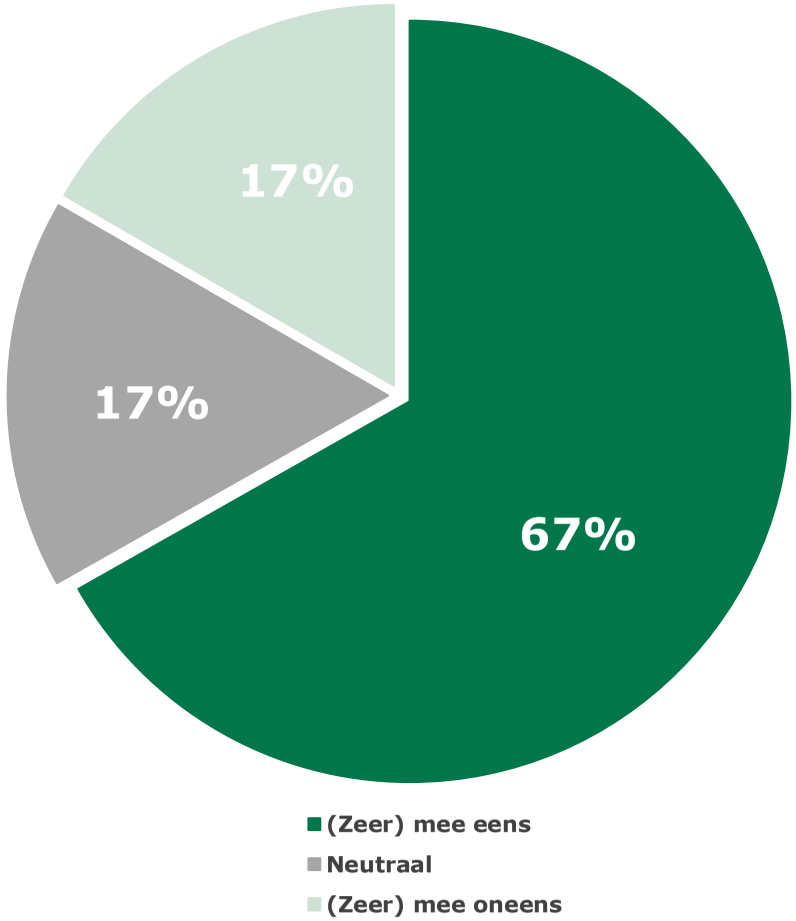

Twee derde (67%) van de respondenten vindt dat de meerwaarde van een groene woonomgeving opweegt tegen de mogelijke 'hinder' van het openbaar groen.

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze grafiek

2.3 Resultaten - Participatie

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In hoeverre zou u betrokken willen zijn bij de planvorming, aanleg en of onderhoud van het openbaar groen? (N=439)

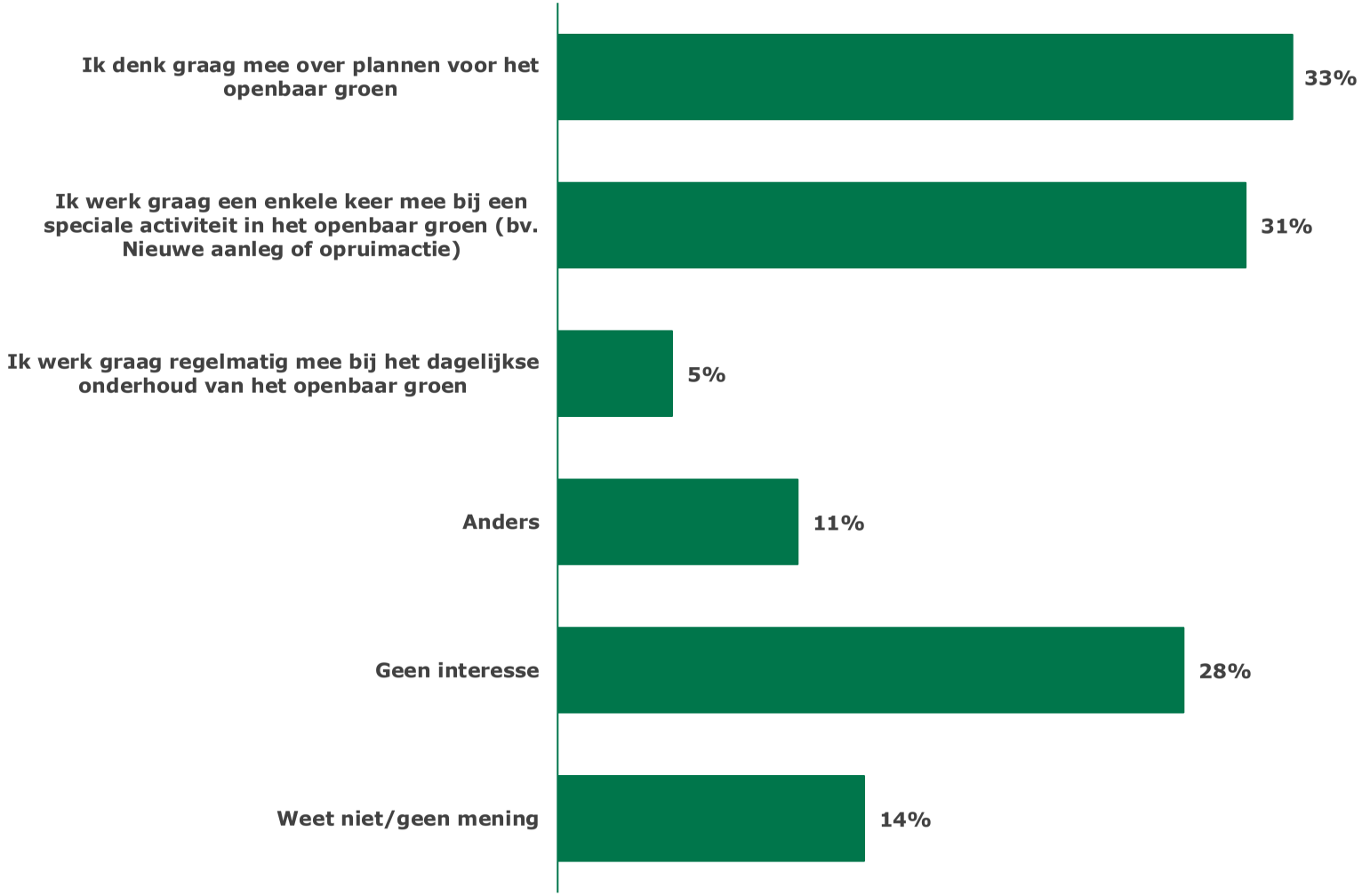

Een derde (33%) wil graag meedenken over plannen voor het openbaar groen.

Drie op de tien (31%) werkt graag een enkele keer mee bij een speciale activiteit in het openbaar groen.

Een bijna even groot deel (28%) heeft *geen* interesse om betrokken te zijn bij de planvorming, aanleg en of onderhoud van het openbaar groen.

2.4 Resultaten - Klimaat

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

	N*	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Ik vind groen een goed middel om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen	433	85%	11%	4%
We moeten extra bomen planten om de dorpen koel te houden	433	69%	22%	9%
Alle overbodige verhardingen mogen omgevormd worden naar groen	437	76%	15%	9%
Het openbaar groen is een goede plek om pieken bij wateroverlast op te vangen	428	87%	11%	2%

Bijna negen op de tien vindt dat het openbaar groen een goede plek is om pieken bij wateroverlast op te vangen (87%) en dat groen een goed middel is om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen (85%). Drie kwart (76%) vindt dat alle overbodige verhardingen mogen worden omgevormd naar groen. Zeven op de tien (69%) vindt dat men extra bomen moet planten om de dorpen koel te houden.

*Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel

2.5 Resultaten – Natuur en landschap

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

De open ruimte in Nederland wordt steeds meer bebouwd. Hierdoor komt het leefgebied van planten en dieren onder druk te staan. De dorpen in Reusel-De Mierden zijn rijk omgeven door bossen en natuurgebieden. In de dorpen zelf is de natuur minder aanwezig. Een keuze is om het groen in de dorpen zo in te richten en te beheren dat hier meer ruimte ontstaat voor natuur, bijvoorbeeld vogels, insecten en kleine zoogdieren. Wat vindt u? (N=439)

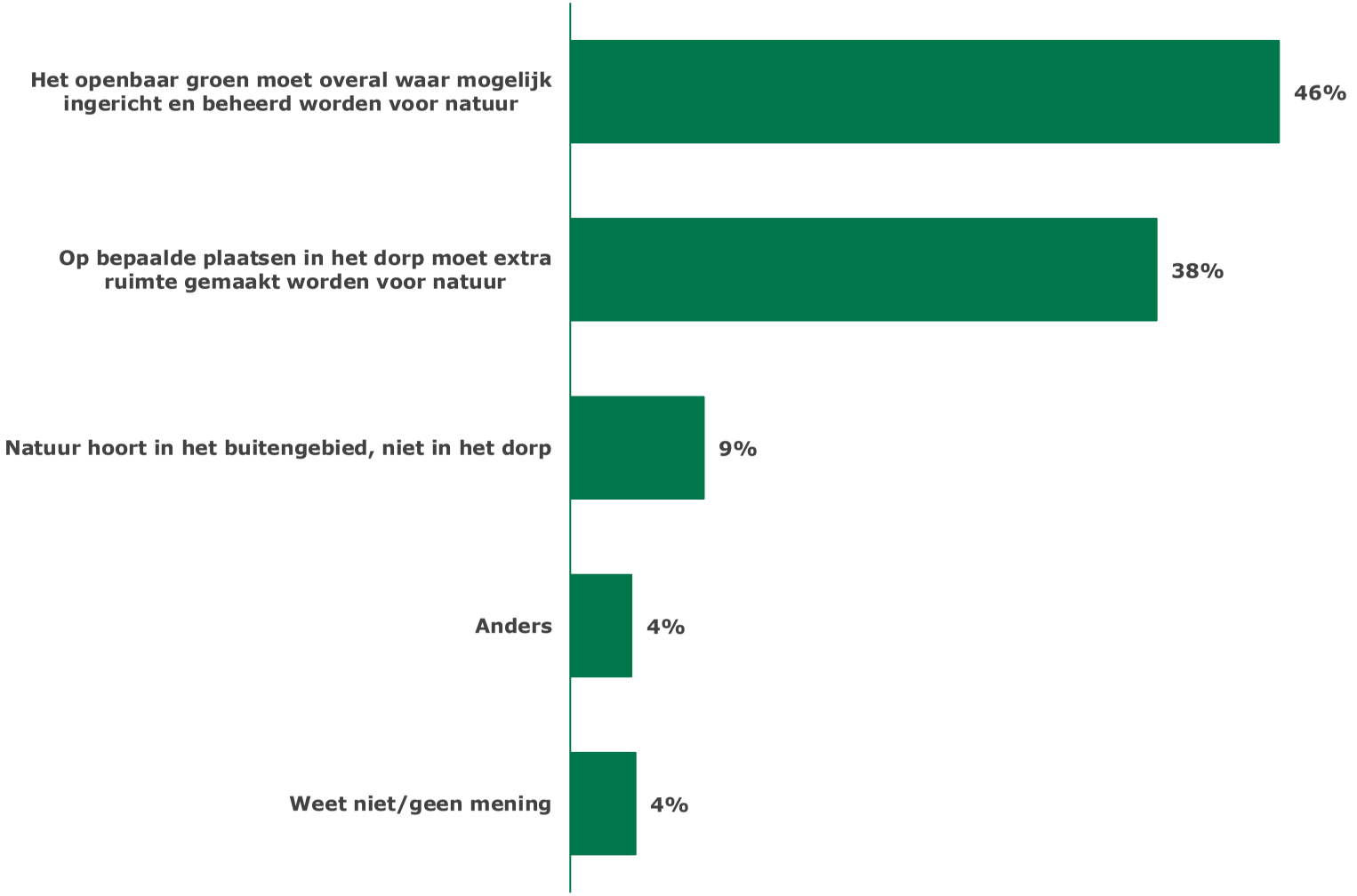

Bijna de helft (46%) vindt dat het openbaar groen overal waar mogelijk ingericht en beheerd moet worden voor natuur.

Bijna vier op de tien (38%) vindt dat op bepaalde plaatsen in het dorp extra ruimte gemaakt moet worden voor natuur.

2.5 Resultaten – Natuur en landschap

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Wilt u aangeven welke van onderstaande stellingen op u van toepassing zijn? (N=439)

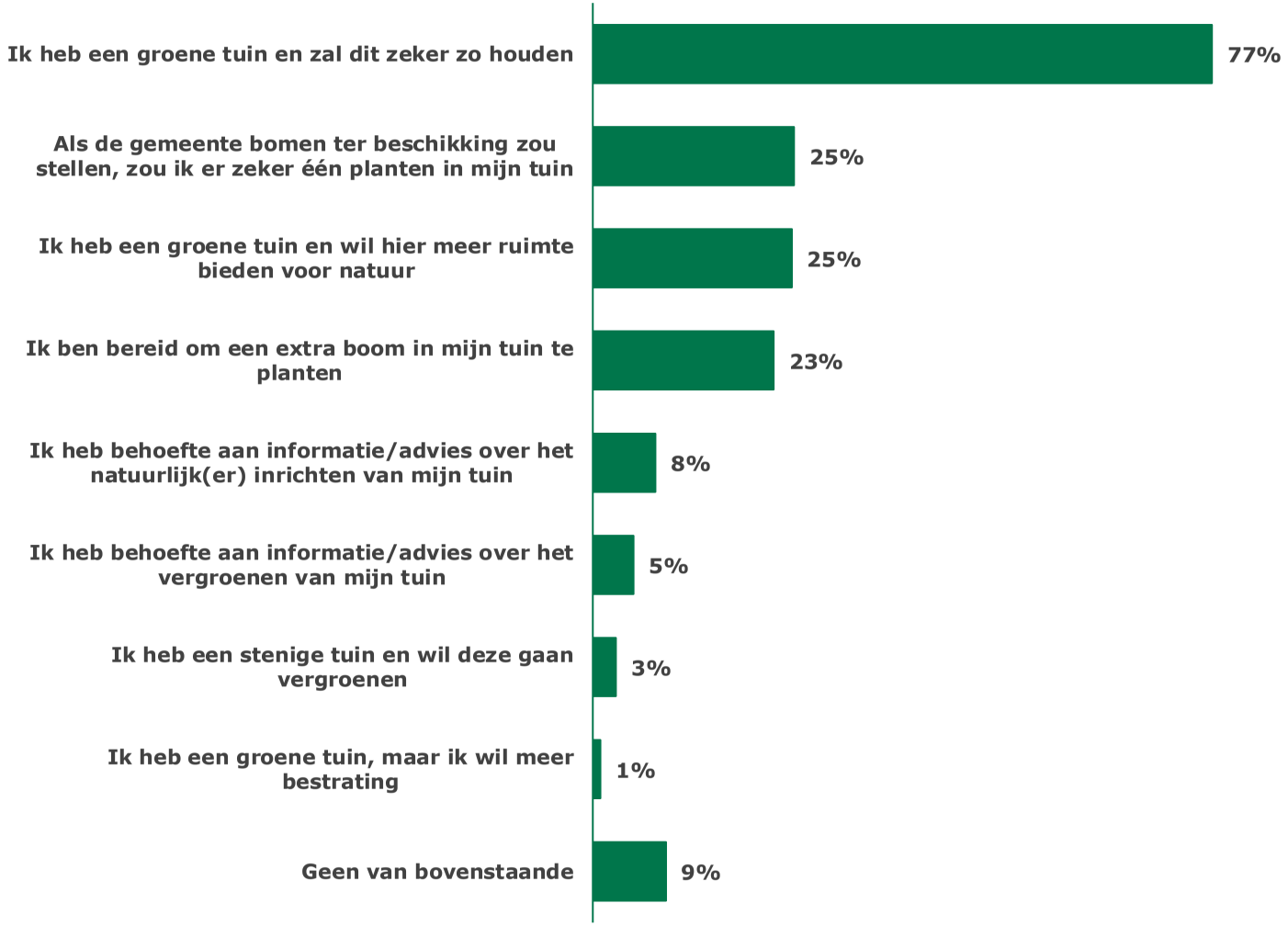

Drie kwart (77%) heeft een groene tuin en zal dit zeker zo houden.

Een kwart van de respondenten heeft een groene tuin en wil hier meer ruimte bieden voor natuur (25%) en zou als de gemeente bomen ter beschikking stelt, er zeker één in de tuin planten (25%).

2.5 Resultaten – Natuur en landschap

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

Vindt u dat het landschap de afgelopen jaren in kwaliteit is toegenomen, gelijk gebleven of is afgenomen? (N=439)

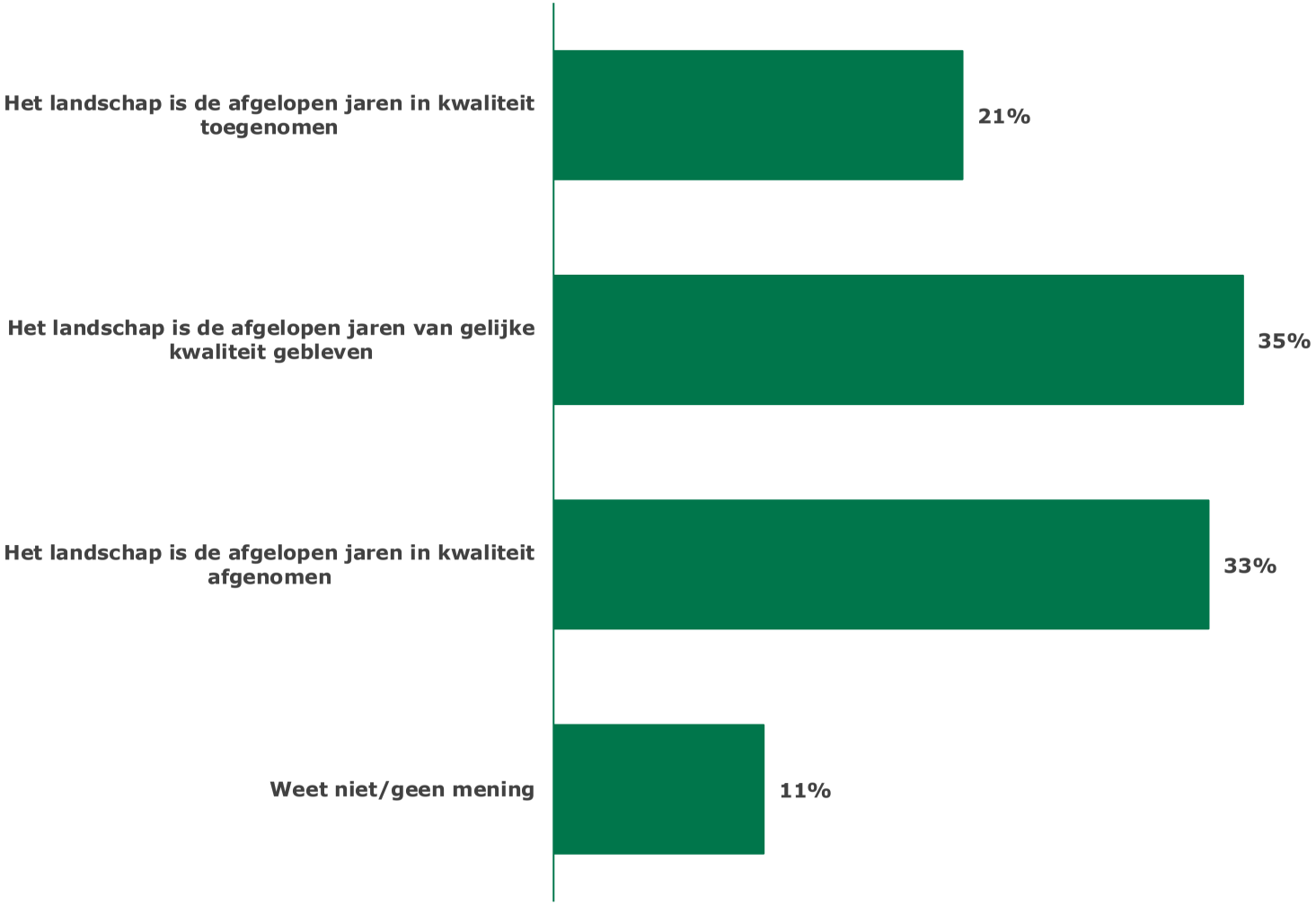

Een derde (35%) van de respondenten vindt dat het landschap de afgelopen jaren van gelijke kwaliteit is gebleven.

Een vergelijkbaar deel (33%) vindt dat het landschap in de afgelopen jaren in kwaliteit is afgenomen.

2.5 Resultaten – Natuur en landschap

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen?

	N*	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Er zijn voldoende wandel- en fietsmogelijkheden in het buitengebied	437	81%	9%	10%
De kwaliteit van het landschap moet verbeterd worden	425	49%	39%	12%
Het terugbrengen van erfbeplantingen bij boerderijen is een goed idee	419	68%	18%	14%
Stallen en schuren zijn altijd goed ingepast in het landschap	419	15%	34%	51%
Er moeten extra bomen geplant worden langs de wegen in het buitengebied	428	53%	31%	16%
Er moeten extra bomen geplant worden in de weilanden	424	53%	28%	18%
Het aantal bloemrijke bermen en akkerranden moet uitgebreid worden	433	86%	10%	4%

Bijna negen op de tien (86%) vindt dat het aantal bloemrijke bermen en akkerranden moet worden uitgebreid en acht op de tien (81%) vindt dat er voldoende wandel- en fietsmogelijkheden in het buitengebied zijn. Twee derde (68%) vindt het terugbrengen van erfbeplantingen bij boerderijen een goed idee. (Ruim) de helft vindt dat er extra bomen geplant moeten worden in de weilanden (53%) en dat er extra bomen geplant moeten worden langs de wegen in het buitengebied (53%), dat stallen en schuren *niet* altijd goed zijn ingepast in het landschap (51%) en dat de kwaliteit van het landschap verbeterd moet worden (49%).

***Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel**

2.6 Resultaten - Bossen

INWONERSPANEL REUSEL-DE MIERDEN

In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen?

	N*	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Het is prima om de bossen ten dele af te sluiten voor recreatie	432	58%	15%	27%
Het is prima om een aantal bossen geheel af te sluiten voor recreatie	431	23%	18%	58%
Bossen moeten zoveel mogelijk toegankelijk worden voor recreatie	434	52%	26%	22%
De gemeente moet in haar bossen zoveel mogelijk inzetten op het verhogen van de natuurwaarden	433	73%	22%	5%
De bossen moeten ook plaats gaan bieden voor intensievere sport-/of gebruiksvormen zoals mountainbiken en ruitersport	433	40%	32%	27%

Bijna drie kwart (73%) vindt dat de gemeente in haar bossen zoveel mogelijk moet inzetten op het verhogen van de natuurwaarden.

Bijna zes op de tien (58%) vindt het prima om de bossen *ten dele* af te sluiten voor recreatie en vindt het *niet* prima om een aantal bossen *geheel* af te sluiten voor recreatie.

Bijna de helft (52%) van de respondenten vindt dat de bossen zoveel mogelijk toegankelijk moeten worden voor recreatie. Vier op de tien (40%) vindt dat de bossen ook plaats moeten gaan bieden voor intensievere sport-/of gebruiksvormen zoals mountainbiken en ruitersport.

***Let op: het percentage weet niet/geen mening is niet opgenomen in deze tabel**

INWONERSPANEL
REUSEL-DE MIERDEN

Research 2Evolve

postadres	Postbus 918
	1200 AX Hilversum
bezoekadres	Tesselschadelaan 15A
	1217 LG Hilversum
telefoon	035 623 27 89
e-mail	info@research2evolve.nl
website	www.research2evolve.nl